

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐
วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

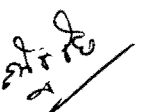
.....

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๓. นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๔. พลโท อำพน ชูประทุม	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
๕. นายสมชาย แสวงการ	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๖. นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	รองโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๗. นายสีก กอแสงเรือง	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๘. นางชีนสมน นิวาทวงษ์	กรรมการวิสามัญ
๙. นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์	กรรมการวิสามัญ
๑๐. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการวิสามัญ
๑๑. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	กรรมการวิสามัญ
๑๒. นายอติคม อินทุภูติ	เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๑๓. นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล	รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. พลเอก ยุวัญ สุริยกุล ณ อยุธยา	(ลาการประชุม)
๒. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล	(ลาการประชุม)
๓. นายกรรณภว์ ธนภรรคภาวิน	(ลาการประชุม)
๔. นายเข้มชัย ชูติวงศ์	(ลาการประชุม)
๕. พลอากาศเอก ชัยพฤกษ์ ดิษยะศริน	(ลาการประชุม)
๖. นายบุญชัย โชควัฒนา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือสำนักงานศาลยุติธรรม

๑. นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ

ผู้พิพากษาศาลฎีกา

๒. นายศุภกิจ แยมประชา

ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

๓. นางสาวกัญจนพร แสงเทศ

นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย

และวิชาการศาลยุติธรรม

๔. นายเอกพงษ์ ณะพัฒนา

นิติกร สำนักกฎหมายและวิชาการ

ศาลยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นางสาวประไพพร สัมเกลี้ยง

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

สำนักกรรมการ ๒

๒. นายสุรพงศ์ อุทัต

นิติกรชำนาญการ

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ติดตามสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวดวงพร จุลตามระ

ผู้ติดตาม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

๒. ร้อยเอก พนมพร ทองเจริญ

ผู้ช่วยดำเนินงาน

พลโท อำพน ชูประทุม

๓. นางสาวสุภามาศ สิมอาจารย์

ผู้ติดตาม

นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ สุขุมิตร

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ

- นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ

นิติกรปฏิบัติการ

๙/๑๘

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมาธิการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเปิดการประชุมโดยดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ในการประชุมครั้งนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมได้มอบหมายให้นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่อคณะกรรมการวิสามัญ เพิ่มเติมจากรายชื่อผู้แทน สำนักงานศาลยุติธรรมที่ได้เคยแจ้งไว้ต่อคณะกรรมการวิสามัญ

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม ดังนี้

- ครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

ออกไปพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

๓.๑ พิจารณามาตราที่ที่ประชุมได้เคยมีมติให้รอการพิจารณาไว้

๓.๑.๑ พิจารณามาตรา ๓๐

ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้รอการพิจารณาตรา ๓๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์รองรับการไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันควร โดยให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อไปได้โดยไม่ต้องเลื่อนคดี เนื่องจากตามร่างเดิมที่เสนอมาตามมาตรา ๓๐ (๑) – (๔) ยังไม่ครอบคลุมกรณีนี้ ซึ่งจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้นำเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ วรรคสอง โดยเพิ่มความเป็น (๕) และ (๖) ดังนี้

“มาตรา ๓๐ ฯลฯ.....”

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไป โดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้รวมทั้งในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานและพิพากษาคดีลับหลังได้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือ มีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการ พิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคล นั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่ จับตัวมาได้ หรือจำเลยไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

(๕) จำเลยทราบวันนัดแล้วไม่มาศาล โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือศาลเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานใดในวันนั้นโดยไม่เลื่อนคดี

(๖) เมื่อได้ออกหมายจับจำเลยตามมาตรา ๒๗ แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายใน สามเดือนนับแต่ออกหมายจับ และโจทก์ยื่นคำร้องขอโดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หากเน้นซ้ำ จะทำให้พยานหลักฐานในคดีสูญหายหรือเสียหาย หรือจะกระทบต่อประสิทธิภาพในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ ส่งไปยังทนายความของจำเลยแทน”

ประเด็นการพิจารณา

(๑) ควรตัดถ้อยคำว่า “รวมทั้งในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาไต่สวน พยานหลักฐานและพิพากษาคดีลับหลังได้” ในตอนท้ายของวรรคสอง และคำว่า “หรือจำเลยไม่มาศาล โดยไม่มีเหตุอันสมควร” ในตอนท้ายของ (๓) ที่คณะกรรมการวิสามัญเพิ่มขึ้นใหม่ออกหรือไม่ เนื่องจากในการพิจารณาครั้งที่แล้วเป็นการเพิ่มถ้อยคำเหล่านี้ขึ้นใหม่บนพื้นฐานที่ว่าสำนักงานศาล ยุติธรรมยังไม่ได้เสนอขอเพิ่มความเป็น (๕) และ (๖)

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า สามารถตัดถ้อยคำที่ เพิ่มขึ้นใหม่ดังกล่าวออกได้ เนื่องจากความใน (๕) และ (๖) ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอเพิ่มขึ้นใหม่นั้น ครอบคลุมแล้ว จึงมีมติให้ตัดถ้อยคำที่เพิ่มขึ้นใหม่ดังกล่าวออก

ศิริชัย

เป็นเงื่อนไขของการไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลย ซึ่งรวมถึงการที่จำเลยมีพฤติการณ์ประวิงคดีด้วยแล้ว จึงควรคงไว้ตามร่างที่ได้มีการเสนอปรับแก้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า สำหรับประเด็นที่ว่าควรคง (๑) – (๒) ไว้หรือไม่นั้น ที่ประชุมได้เคยพิจารณาและมีมติไปแล้วว่าควรคงไว้ เพื่อให้ศาลได้ใช้เป็นฐานในการมีคำสั่งให้พิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลย จึงเหลือเพียงประเด็นที่ว่าควรปรับปรุงความในวรรคสอง (๑) – (๒) อย่างไรให้เหมาะสมเท่านั้น

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า โดยหลักการแล้วควรคงความในวรรคสอง (๑) – (๒) ไว้ เพียงแต่ต้องพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเท่านั้น

(๓) พิจารณา (๕) และ (๖) ของมาตรา ๓๐ ที่ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอให้เพิ่มขึ้นใหม่

ลำดับแรกพิจารณาความเหมาะสมของการเพิ่มความเป็น (๖)

“(๖) เมื่อได้ออกหมายจับจำเลยตามมาตรา ๒๗ แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ และโจทก์ยื่นคำร้องขอโดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หากเนิ่นช้าจะทำให้พยานหลักฐานในคดีสูญหายหรือเสียหาย หรือจะกระทบต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ”

ลำดับแรก ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้เสนอให้ตัดความใน (๖) ตอนท้ายที่บัญญัติว่า “หรือจะกระทบต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ” ออก เนื่องจากเป็นถ้อยคำในเชิงนโยบายที่ไม่ได้มีผลทางกฎหมายเท่าใดนัก และเสมือนหนึ่งจะให้ศาลมุ่งเน้นไปที่การลงโทษจำเลย นอกจากนี้ถ้อยคำที่ว่า “เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร” ก็น่าจะเพียงพอให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาด้วยความเป็นธรรมได้อยู่แล้ว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขเรื่องการออกหมายจับจำเลย แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายใน ๓ เดือน นับแต่ออกหมายจับ ไว้ในมาตรา ๓๐ อีก เนื่องจากเป็นการสร้างเงื่อนไขของมาตรา ๒๗ เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งมาตราซึ่งเป็นคนละเรื่องกัน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การเขียนเงื่อนไขเรื่องการออกหมายจับและระยะเวลาที่ยังจับตัวจำเลยไม่ได้ไว้ในมาตรา ๓๐ โดยเขียนให้เชื่อมโยงไปกับการออกหมายจับตามมาตรา ๒๗ ไม่น่าจะเหมาะสม เพราะจะทำให้แปลความได้ว่า เมื่อโจทก์ได้แสดงหมายจับจำเลยต่อศาลแล้ว ศาลยังพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยทันทีไม่ได้ ต้องรออีก ๓ เดือนจึงจะเริ่มพิจารณาได้ แต่มาตรา ๓๐ เป็นกรณีที่ศาลรับฟ้องโดยมีตัวจำเลยไว้แล้ว เพียงแต่จำเลยไม่มาศาลในบางนัดซึ่งเป็นคนละเรื่องกัน

อนุรักษ์

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้
แสดงความเห็นว่า

๑) มาตรา ๓๐ เป็นกรณีที่ตัวจำเลยนั้นมาศาลแล้ว ซึ่งต่างจากมาตรา ๒๗
ที่ไม่มีตัวจำเลยมาศาล (การไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยกับการพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยเป็นคนละ
เรื่องกัน)

๒) ความประสงค์ที่ต้องการกำหนดเงื่อนไขการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย
ในเรื่องระยะเวลาภายหลังจากออกหมายจับในกรณีนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมน่าจะมีความประสงค์ให้
เมื่อศาลออกหมายจับจำเลยตามมาตรา ๒๗ แล้ว แต่ยังไม่ได้ออกหมายจับมา จึงให้ศาลพิจารณาคดีโดยไม่มี
ตัวจำเลยต่อไปได้ ซึ่งการนำถ้อยคำเรื่องระยะเวลาภายหลังจากออกหมายจับจำเลยมากำหนดไว้ในมาตรา ๓๐
ไม่น่าจะเหมาะสม เพราะจะทำให้เกิดความสับสนขึ้นได้

๓) การเพิ่มถ้อยคำเป็น (๖) ข้างต้น จะทำให้ผลทางกฎหมายของมาตรา ๒๗
เปลี่ยนแปลงไป และอาจขัดกับมาตรา ๒๗ เดิมที่คณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมไว้ด้วย
เพราะจะทำให้การพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยจะกระทำได้เมื่อปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ (๖) กล่าวคือ ศาล
ต้องออกหมายจับจำเลย และรอให้ระยะเวลาล่วงพ้นไปก่อน ๓ เดือน หากยังไม่สามารถจับจำเลยได้ จึง
จะพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยได้

ในการนี้ จึงขอเสนอให้ไปกำหนดเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาภายหลังจากออก
หมายจับจำเลยแต่ยังจับตัวจำเลยไม่ได้ อันเป็นเงื่อนไขการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยไว้ในมาตรา ๒๗
เพียงแห่งเดียวจะเหมาะสมกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ
ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๒๖ ที่คณะกรรมการการวิสามัญได้เคยมีมติให้แก้ไขมีผลทางกฎหมายว่า เมื่อ
เข้าเงื่อนไขหนึ่งเงื่อนไขใด ไม่ว่าจะเป็นการที่ศาลได้รับฟ้องไว้เพราะได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูก
กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุ
แก้ตัวอันควร ศาลมีอำนาจรับฟ้องไว้พิจารณาได้ และเมื่อได้รับฟ้องแล้วให้ศาลออกหมายจับจำเลยอีก
ครั้งหนึ่ง (ออกหมายจับชั้นพิจารณา) ก็ให้ศาลพิจารณาคดีต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย โดย
ยึดโยงกับมาตรา ๒๗ ไว้ ประกอบกับการเพิ่มถ้อยคำใน (๖) ที่ว่า “หากเน้นซ้ำจะทำให้พยานหลักฐานใน
คดีสูญหายหรือเสียหาย” ย่อมจะมีกรณีที่จำเลยยกข้อโต้แย้งขึ้นได้ว่า พยานหลักฐานในคดีไม่ได้สูญหาย
หรือเสียหาย เหตุใดศาลจึงไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลย และกลายเป็นข้อที่ยกขึ้นอ้างอีกว่าการที่
ศาลไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยนั้นเป็นการไม่ชอบ

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า
ข้อความใน (๖) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เหมือนหนึ่งว่าศาลต้องการกำหนดให้มีกระบวนการบางอย่างเพื่อให้
เชื่อมั่นได้ว่าคดีนั้นไม่มีตัวจำเลยมาศาลได้อย่างแท้จริง จึงทอดเวลาออกไปอีก ๓ เดือนนับแต่วันออก
หมายจับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขนขวายติดตามเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมา อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้อาจ

กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ จะเหมาะสมกว่า เพราะเป็นเรื่องที่จำเลยไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันควร เช่น นำ เชื่อว่าจะหลบหนี ส่วนระยะเวลา ๓ เดือนนับแต่วันออกหมายจับนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคง ไม่ขัดข้องเนื่องจากเป็นระยะเวลาที่ไม่เนิ่นช้าจนเกินไป และก็เพียงพอที่จะให้ความเชื่อมั่นกับศาลได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้พยายามชวนชวยติดตามจับกุมตัวจำเลยแล้ว

นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็น ว่า หากที่ประชุมไม่ขัดข้องกับกระบวนการที่เสนอเรื่องระยะเวลา ๓ เดือนนับแต่ออกหมายจับจึงจะ พิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยได้ เช่นนี้ก็ควรนำไปกำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ และตัดความใน (๖) ออก สำหรับ ประเด็นเรื่องเหตุเนิ่นช้าอันจะทำให้พยานหลักฐานสูญหายหรือเสียหาย รวมถึงถ้อยคำที่ว่า “กระทบต่อ ประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ” แท้จริงแล้วเป็นการแสดง ให้เห็นถึงหลักกระบวนการอันควรแห่งกฎหมาย (Due Process of Law) แต่อย่างไรก็ตาม หากตัดเรื่อง ดังกล่าวออกก็ไม่ขัดข้อง

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เชื่อว่าศาลต้องการให้มีกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งเพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักกระบวนการอันควร แห่งกฎหมาย แต่การเพิ่มถ้อยคำดังกล่าวย่อมมีผลเป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณา ใต้วงพยานหลักฐานลับหลังจำเลย การเพิ่มถ้อยคำว่าไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุสมควรก็น่าจะเพียงพอ อยู่แล้ว และการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยกับการใต้วงพยานหลักฐานลับหลังจำเลยนั้นเป็นคนละ เรื่องกัน การแก้ไขเพิ่มเติมจึงควรกระทำในมาตรา ๒๗ จะเหมาะสมกว่า

ผลการพิจารณา

เห็นควรให้ตัดความใน (๖) ที่ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอเพิ่มขึ้นใหม่ออก แต่การตัดออกนั้นแยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑) ถ้อยคำที่ว่า “(๖) เมื่อได้ออกหมายจับจำเลยตามมาตรา ๒๗ แต่ไม่สามารถ จับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ” ให้นำเนื้อหาไปผนวกไว้ในมาตรา ๒๗

๒) ถ้อยคำที่ว่า “และโจทก์ยื่นคำร้องขอโดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หาก เนิ่นช้าจะทำให้พยานหลักฐานในคดีสูญหายหรือเสียหาย หรือจะกระทบต่อประสิทธิภาพในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ” เห็นควรให้ตัดออกโดยไม่ต้องไปบัญญัติไว้ในมาตราอื่น ใด เนื่องจากไม่ได้มีผลทางกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับจะกลายเป็นการจำกัดดุลพินิจของศาล ที่จะพิจารณาใต้วงพยานหลักฐานลับหลังจำเลยในแต่ละกรณี

(๔) ลำดับต่อมาเป็นการพิจารณาความเหมาะสมในการเพิ่มความเป็น (๕)

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อ พิจารณาความใน (๖) และความในวรรคสองตอนต้นของมาตรา ๓๐ แล้วอาจทำให้เกิดความสับสน เนื่องจากความในตอนต้นของมาตรา ๓๐ ใช้ถ้อยคำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗” เนื่องจากมาตรา ๒๗ เป็นเรื่องการพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลย (ไม่มีตัวจำเลยมาศาลตั้งแต่แรก) ซึ่งต่างจากมาตรา ๓๐ ที่เป็น

เรื่องมีตัวจำเลยมาศาล แต่มีบางนัดที่จำเลยไม่มาศาล การเพิ่มความเป็น (๕) ซ้ำอีก เรื่องจำเลยทราบวันนัดแล้วไม่มาศาล โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานใดในนัดนั้นโดยไม่เลื่อนคดีจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันหรือไม่

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่าเมื่อเพิ่มความเป็น (๕) ของมาตรา ๓๐ วรรคสอง และคณะกรรมการวิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ แล้ว โดยหลักต้องตัดคำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗” ในตอนต้นของวรรคสองของมาตรา ๓๐ ออก เนื่องจากมาตรา ๓๐ เป็นเรื่องการพิจารณาโดยมีตัวจำเลย แต่จำเลยไม่มาศาลในบางนัด ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๗

ผลการพิจารณา

สำหรับความใน (๕) ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันให้คงไว้ตามที่ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นการอุดช่องว่างในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานได้โดยไม่ต้องเลื่อนคดี

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ ดังนี้

“มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

ศษยใต้นั่งคับมตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

(๕) จำเลยทราบวันนัดแล้วไม่มาศาล โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานใดในนัดนั้นโดยไม่เลื่อนคดี

กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ส่งไปยังทนายความของจำเลยแทน”

ทรงใช้

๓.๑.๒ ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้ย้อนกลับไปพิจารณามาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

(๑) ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้นำเนื้อหาในเรื่องขั้นตอนภายหลังการออกหมายจับแล้ว ๓ เดือน ศาลจึงจะเริ่มพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยไปไว้ในมาตรา ๒๗ นั้น

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้เสนอความเห็นในการปรับแก้ถ้อยคำในมาตรา ๒๗ โดยให้เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๒๗ ว่า “ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลยตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือน นับแต่ได้ออกหมายจับ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะมีทนายความมาดำเนินการแทนตนได้” ซึ่งหมายความว่า เมื่อศาลรับฟ้องไว้ตามวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗ แล้ว ศาลต้องออกหมายจับใหม่ และให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลการติดตามจับกุมเป็นระยะ และต่อมาหากไม่สามารถจับจำเลยได้ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

นางชินสุมน นีวาทวงษ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความประสงค์ของศาลยุติธรรม คือ กำหนดให้มีระยะเวลากระยะหนึ่งภายหลังจากที่ศาลได้ออกหมายจับไปแล้ว เพื่อแสดงให้ศาลเห็นถึงความพยายามของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องว่าตนได้ติดตามจับกุมจำเลยมาศาลแล้วแต่ไม่สามารถกระทำได้

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗ ได้กำหนดให้ศาลออกหมายจับ และให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องรายงานศาลตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งกระบวนการนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีการติดตามพยายามจับกุมตัวจำเลยมาดำเนินคดีให้ได้ แต่การที่วรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่เขียนแต่เพียงว่า “ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลยตามวรรคหนึ่งแล้ว...” อาจยังไม่ชัดเจนเพียงพอ เพราะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจตีความว่าเมื่อได้ออกหมายจับแล้วตนก็เพียงแต่รอให้ครบกำหนด ๓ เดือนนับแต่วันออกหมายจับ หลังจากนั้นศาลก็สามารถพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยได้ โดยไม่ต้องดำเนินการให้สมดังเจตนารมณ์ของการติดตามจับกุมตัวจำเลยมาให้ได้

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้เสนอความเห็น ว่าหากมีความกังวลเช่นนั้นก็สามารถเพิ่มถ้อยคำว่า “ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลย และได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว...” ซึ่งทำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรเพิ่มถ้อยคำเป็นวรรคสองของมาตรา ๒๗ ตามที่นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง เสนอ ดังนี้

“ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลย และได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่ได้ออกหมายจับ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้”

**(๒) พิจารณาเพิ่มกระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยในวรรค
หนึ่งของมาตรา ๒๗**

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามร่างมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามที่ถูกแทนสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอนั้น เมื่อศาลรับฟ้องไว้ตามมาตรา ๒๖ (กรณีรับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวจำเลย) กำหนดให้ศาลออกหมายจับทันทีโดยไม่มีเหตุหรือเงื่อนไขก่อนหน้านั้น จึงขอเสนอให้เพิ่มกระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยก่อนที่ศาลจะออกหมายจับ ซึ่งเป็นกระบวนการเหมือนอย่างเช่นคดีทั่วไป โดยการเพิ่มกระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องเช่นนี้จะเป็นการให้สิทธิแก่จำเลยได้ทราบว่าตนเองได้ถูกฟ้องและเข้ามาต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ขั้นตอนตามมาตรา ๒๗ ที่ศาลจะพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยนั้น แท้จริงได้ผ่านกระบวนการรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๖ มาแล้ว ได้แก่ ได้เคยมีการออกหมายจับมาแล้ว หรือเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร จึงอาจไม่จำเป็นต้องบัญญัติกระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแก่จำเลยไว้ในมาตรา ๒๗ นี้อีก

นางกาญจนาภรณ์ สิวโรจน์ รองประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า การเพิ่มกระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยก่อนที่ศาลจะออกหมายจับจำเลยนั้น มีประเด็นเพิ่มเติมว่าเมื่อส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแล้ว ต้องให้เวลาล่วงผ่านไปนานเพียงใดศาลจึงจะออกหมายจับได้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ประเด็นเรื่องระยะเวลาที่อาจต้องใช้เวลาระยะหนึ่งภายหลังจากที่จำเลยไม่มาศาลตามนัดที่กำหนดไว้ในหมายเรียก แต่ทั้งนี้ก็เพื่อให้แน่ชัดว่าการที่ศาลจะออกหมายจับจำเลยนั้นมีเหตุผลสมควรอย่างแท้จริง

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า มาตรา ๒๗ นอกเหนือจากมีประเด็นเรื่องการเพิ่มเรื่องออกหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแก่จำเลยแล้ว ยังมีประเด็นตามที่ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เคยตั้งข้อสังเกตไว้ว่า แม้ในชั้นรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยศาลจะรับฟ้องได้เพราะเข้าเหตุตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ เช่น จำเลยไม่มาศาลเพราะประวิงคดี หรือไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร แต่ในขั้นตอนที่ศาลจะพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย มาตรา ๒๗ กลับกำหนดให้ศาลออกหมายจับทันที โดยไม่มีเหตุใดรองรับ ซึ่งในทางข้อเท็จจริงอาจมีกรณีที่ในวันรับฟ้องจำเลยไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร แต่พอถึงวันที่จะพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย จำเลยเกิดเจ็บป่วยกะทันหันทั้งที่แท้จริงแล้วจำเลยประสงค์จะมาศาล

อธิคม

นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า ตามที่ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้หยิบยกประเด็นดังกล่าวข้างต้นเป็นการสอดคล้องกับข้อเสนอของนายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ที่ให้เพิ่มกระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อจำเลยไม่มาศาลตามนัดจึงให้ศาลออกหมายจับต่อไป

นายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า

๑) กระบวนการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยเสนอให้มีขึ้นเพื่อรองรับการออกหมายจับให้เป็นการออกหมายจับที่มีเหตุผล ดังนั้น หากจำเลยเจ็บป่วยอย่างแท้จริงไม่อาจมาศาลได้ กระบวนการที่ใช้บังคับจะไม่ใช้กรณีตามมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ แต่จะเป็นกระบวนการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๕ (รับฟ้องคดีโดยมีตัวจำเลย) และมาตรา ๓๐ (พิจารณาไต่สวนคดีลับหลังจำเลย) กล่าวคือ หากภายหลังจากส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยแล้ว ต่อมาจำเลยมาศาล ต้องถือว่าเป็นกรณีที่มีตัวจำเลยมาศาล และไม่สามารถนำกระบวนการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้

๒) ต่อมาหากจำเลยแก้งเจ็บป่วยหรือไม่ยอมมาศาลโดยไม่มีเหตุอันควร ศาลก็สามารถใช้มาตรา ๓๐ (๕) ที่บัญญัติว่า “จำเลยทราบวันนัดแล้วไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม... โดยไม่เลื่อนคดี”

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามร่างมาตรา ๒๖ เดิม นั้น ให้ศาลรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยได้ เมื่อได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาไว้แล้ว ซึ่งมีเหตุรับฟ้องเพียงเหตุเดียวคือเรื่องการออกหมายจับ ดังนั้น ตรรกะของมาตรา ๒๗ จึงกำหนดให้ศาลพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยแต่ให้ออกหมายจับ และศาลพิจารณาคดีต่อไปได้เลยโดยถือเสมือนว่าเคยมีการออกหมายจับมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่เมื่อคณะกรรมการเพิ่มเหตุในเรื่องการไม่มาศาลโดยประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควรไว้ด้วย การกำหนดให้ศาลออกหมายจับเสมอและทันทีหลังจากที่รับฟ้องไว้แล้ว จึงมีข้อพิจารณาว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะการกำหนดให้ศาลต้องออกหมายจับทันทีและทุกกรณีมีผลเป็นการยกเว้นหลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

นายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การพิจารณามาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ต้องแยกออกจากกัน เนื่องจากมาตรา ๒๖ เป็นเรื่องหลักเกณฑ์ที่จะให้ศาลรับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวจำเลย ส่วนมาตรา ๒๗ เป็นเรื่องหลักเกณฑ์ภายหลังจากที่ศาลรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยไว้แล้ว และจะมีการพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่มีตัวจำเลย

ฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลย แต่ต่อมาก่อนการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย ปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยเจ็บป่วยจริงหรือมีเหตุอันควรอย่างแท้จริงและจำเลยประสงค์จะมาศาลแต่ไม่สามารถมาได้ ซึ่งการที่ไม่อาจมาศาลได้นี้อาจเกิดขึ้นทั้งในกรณีตัวจำเลยอยู่ในประเทศไทย หรืออยู่ต่างประเทศก็ได้ เช่น จำเลยเดินทางไปต่างประเทศ ต่อมาประสบอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรงต้องพักรักษาตัวอยู่ในต่างประเทศ เป็นต้น

นายอริศม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากได้ความว่าจำเลยเจ็บป่วยจริง โดยหลักแล้วก็ไม่ควรพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย เนื่องจากจะขัดกับหลัก Due Process

พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ คนที่สาม ได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า กรณีที่ตัวจำเลยอยู่ต่างประเทศหากอ้างเหตุว่าตนเจ็บป่วยต้องรักษาตัวอยู่ในต่างประเทศก็ย่อมเป็นการยากที่รัฐหรือศาลจะตรวจสอบได้ว่าเจ็บป่วยจริงหรือไม่ เนื่องจากไม่สามารถส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบได้ ลักษณะเช่นนี้จะทำให้จำเลยอาศัยเป็นเหตุประวิงคดีเรื่อยไปหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากเป็นกรณีตามปัญหาข้างต้น หากไม่มีหลักฐานเพียงพอศาลมักจะไม่เชื่อว่าเป็นความจริง ดังนั้น จำเป็นต้องปล่อยให้เป็นดุลพินิจของศาลในแต่ละเรื่องไปว่าเชื่อตามที่จำเลยกล่าวอ้างหรือไม่จะเหมาะสมกว่า

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เคยมีคดีล้มละลายเรื่องหนึ่งที่ศาลได้ตัดสินไว้แล้วว่า แม้ตัวบทบัญญัติจะใช้คำว่า “ให้ศาล...” แต่ศาลก็ยังมีดุลพินิจ มิใช่ว่าเป็นบทบังคับศาลว่าเมื่อเกิดกรณีเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดแล้วศาลจะต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดเสมอไป

นายอริศม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลล้มละลายดังกล่าวอาจไม่ใช่หลักที่เป็นที่ยุติ การพิจารณาคงต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากหลักดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยุติและแปลความได้ตามที่นายอริศม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็น ย่อมหมายความว่าตามร่างมาตรา ๒๗ ที่คณะกรรมการได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมไว้แล้วนั้น เมื่อศาลรับฟ้องแล้วศาลต้องออกหมายจับจำเลยทันที

นางชื่นสมน นิวาทวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากใช้คำว่า “ให้ศาล...” หมายความว่า ศาลต้องใช้อำนาจหรือกระทำการบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ในกรณีนี้แม้จะได้ความว่าจำเลยเจ็บป่วยจริงหรือมีเหตุอันควรที่ไม่อาจมาศาลได้อย่างแท้จริง ศาลก็ต้องออกหมายจับ การตีความข้างต้นมีฐานคิดประการหนึ่งมาจากการที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดว่า หากเรื่องใดที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้เป็น

การเฉพาะแล้วต้องให้บทบัญญัติมาตรานั้น ๆ บังคับแก่กรณี เว้นแต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติเรื่องใดไว้เท่านั้นจึงจะนำหลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้กับเรื่องนั้นได้

นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า จะใช้คำว่า “ให้ศาลพิจารณา...” ได้หรือไม่ เนื่องจากคำว่า “พิจารณา” ย่อมมีผลทำให้ศาลใช้ดุลพินิจเป็นรายกรณีได้ว่าจะต้องออกหมายจับจำเลยหรือไม่

นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์ รองประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า การใช้คำว่า “พิจารณา” ยังคงมีช่องว่างในกรณีที่จำเลยอ้างเหตุเจ็บป่วยทั้งที่ไม่เป็นความจริง และอ้างเหตุเจ็บป่วยนั้นเรื่อยมาโดยไม่มีทีท่าว่าจะหายจากอาการเจ็บป่วยเมื่อใด

นายธรรมบุญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามร่างมาตรา ๒๗ ที่คณะกรรมการสิทธิการได้แก้ไขเพิ่มเติมไว้แล้วนั้น มีผลว่า แม้จะมีหมายจับอยู่แล้ว ก็ให้ศาลออกหมายจับอีกเพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยในคดีต่อไปได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากเป็นกรณีแกล้งเจ็บป่วยศาลสามารถออกหมายจับได้ทันที แต่อย่างไรก็ตาม การจะรู้ว่าเจ็บป่วยจริงหรือมีเหตุอันควรที่ไม่อาจมาศาลได้หรือไม่นั้น ควรกำหนดให้มีกระบวนการให้ศาลไต่สวนด้วยจะเหมาะสมกว่า

นายธรรมบุญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยต้องผ่านกระบวนการรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๖ เสียก่อน ดังนั้น ในชั้นการรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยศาลย่อมตรวจดูเหตุที่จะรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยอย่างรอบคอบมาแล้ว ดังนั้น หากได้ความจริงว่าจำเลยเจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ศาลก็ควรจะไม่รับฟ้องตั้งแต่ขั้นนั้นแล้ว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากจำเลยเจ็บป่วยจริงแล้วจำเลยมอบหมายผู้แทนมายื่นคำร้องขอเลื่อนคดี เช่นนี้ต้องถือว่าเป็นกรณีที่มีตัวจำเลย และจะเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๓๐ (๕) เพราะถือว่าจำเลยได้เข้ามาในคดีแล้ว แต่หากเป็นกรณีที่จำเลยอยู่ต่างประเทศแล้วส่งภาพถ่ายต่อศาลว่าจำเลยเจ็บป่วย เช่นนี้ต้องถือว่าเป็นกรณีที่ไม่มีตัวจำเลย ซึ่งก็ต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ต่อไป

นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ในกรณีที่จำเลยอยู่ต่างประเทศและมอบหมายให้ทนายความหรือผู้แทนมายื่นคำร้องว่าเจ็บป่วยไม่สามารถมาศาลได้ คงไม่ใช่กรณีที่ถือว่าเป็นการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ คือ เพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยได้โดยไม่ต้องจำนำบุคคล ซึ่งประเด็นข้อสังเกตของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์

ยุทธภัณฑ์บริการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก็เป็นเรื่องที่มีเหตุผลเพราะหากจำเลยเจ็บป่วยอย่างแท้จริง หรือมีเหตุสมควรอย่างแท้จริงที่ไม่อาจมาศาลได้ภายหลังจากรับฟ้องไว้แล้ว การให้ศาลออกหมายจับทั้งที่ได้ความเช่นนั้นอาจไม่เหมาะสมนัก

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๓๐ (๕) ที่คณะกรรมการมีมติให้เพิ่มขึ้นใหม่ตามข้อเสนอของศาลยุติธรรมมีความชัดเจนในตัวแล้วว่า เมื่อคู่ความมายื่นคำร้อง (ทนายความหรือผู้รับมอบอำนาจอาจเป็นผู้ยื่นคำร้อง) หากศาลไม่เชื่อว่าคำร้องขอเลื่อนการไต่สวนนั้นเป็นความจริง ศาลก็มีคำสั่งไม่อนุญาตและไต่สวนลับหลังจำเลยต่อไปได้ เพียงแต่มาตรา ๓๐ เป็นเรื่องที่ต้องเข้ามาในคดีแล้ว

นายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การอ้างว่าจำเลยป่วยต้องถือว่าเป็นกรณีที่มีตัวจำเลยอยู่ในอำนาจศาล และต้องใช้มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๐ เพื่อไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยต่อไป ส่วนจะเข้า (๑) หรือ (๕) ย่อมแล้วแต่กรณีที่ศาลพิจารณาได้ความ ซึ่งถ้าเป็นกรณีตาม (๑) คือ มีเหตุจำเป็นอื่น แต่ต้องมีทนายความและได้รับอนุญาตที่จะไม่มาฟังการไต่สวน ส่วนกรณีตาม (๖) ก็เป็นเรื่องที่จำเลยทราบวันนัดแล้วไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นต้น

นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า ทางแก้ประการหนึ่ง คือ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ ให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้การออกหมายจับจำเลยนั้นมีเหตุผลรองรับ เช่น ใช้ถ้อยคำว่า “ในกรณีที่ศาลรับฟ้องไว้ตามมาตรา ๒๖ และศาลได้แจ้งให้จำเลยทราบแล้วแต่จำเลยไม่มาศาลตามกำหนด หากปรากฏว่ายังมีกรณีตามมาตรา ๒๖ อีก ให้ศาลออกหมายจับจำเลย” ซึ่งหมายความว่า เมื่อศาลรับฟ้องไว้แล้วศาลจะมีหมายเรียกให้จำเลยมาตามกำหนดนัด และศาลจะพิจารณาได้ว่าการที่จำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัดในกรณีนี้มีเหตุอันควรหรือไม่ ถ้าหากได้ความว่าประวิงคดีหรือไม่มาโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควรศาลย่อมออกหมายจับได้ต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ถ้อยคำตามที่นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง เสนอเป็นถ้อยคำที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

นายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นเห็นว่า เมื่อให้เพิ่มถ้อยคำว่า “ส่งหมายเรียกให้แก่จำเลยแล้ว” เช่นนี้ก็ควรเพิ่มถ้อยคำว่า “และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยแล้ว” ให้ชัดเจน เพื่อให้จำเลยได้ทราบว่าตนได้ถูกฟ้องแล้วและคำฟ้องนั้นมีเนื้อหาเป็นประการใด

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรใช้ถ้อยคำว่า “ศาลได้ส่งสำเนาหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว” จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากเป็นถ้อยคำที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

อริคม

นางกาญจนรัตน์ สิวโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า หากใช้คำว่า “ส่ง” ก็น่าจะเพียงพอแล้ว โดยไม่ต้องใช้คำว่า “โดยชอบ” เนื่องจาก หากใช้คำว่า “โดยชอบ” อาจจะทำให้เกิดการแปลความต่อไปอีกหรือไม่ว่า การส่งหมายอย่างไรที่ เรียกว่า “โดยชอบ”

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ แสดงความเห็นว่า ควรคงคำว่า “โดยชอบ” ไว้ เนื่องจากกระบวนการที่เกี่ยวกับการส่งหมายให้คู่ความ ได้ถูกกำหนดไว้แล้วในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่น มีผู้รับหมายโดยชอบ มีผู้รับหมาย แทนโดยชอบ หรือเป็นกรณีปิดหมายโดยชอบ และมีระยะเวลาภายหลังจากปิดหมายที่ต้องรอให้ผ่านพ้น ไปโดยชอบแล้ว กระบวนการส่งหมายจึงจะชอบด้วยกฎหมาย

นางซีนัสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ตามร่าง มาตรา ๒๗ ที่คณะกรรมการได้เคยมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมไว้ นั้น จำเลยทุกประเภทในกรณีที่ศาลรับฟ้อง ไว้โดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๖ ได้แก่ จำเลยที่ได้เคยมีการออกหมายจับไว้แล้ว จำเลยที่ประวิงคดี หรือจำเลยที่ไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร กระบวนการภายหลังจากนั้นจะเริ่มพร้อมกัน แต่การแก้ไขเพิ่มเติมตามที่เสนอข้างต้นจะทำให้วิธีการนับระยะเวลาหรือการเริ่มการพิจารณาคดีโดยไม่มี ตัวของจำเลยแต่ละช่องทางการรับฟ้องนั้นแตกต่างกัน กรณีเช่นนี้จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นหรือไม่

นายอริศม อินทุฤดี เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็น ว่า โดยหลักที่ถูกต้องควรเป็นเช่นนั้น เนื่องจากหากจำเลยนั้นมีเหตุอันควรที่มาศาลไม่ได้อย่างแท้จริง การที่จะให้ศาลออกหมายจับทันทีย่อมไม่ถูกต้องนัก

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดง ความเห็นว่า โดยผลของการแก้ไขเพิ่มเติมข้างต้น หมายความว่า เมื่อศาลรับฟ้องมาแล้วในกรณีที่ไม่มีตัวจำเลย หากเป็นกรณีรับฟ้องไว้เพราะเคยมีการออกหมายจับในชั้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อมาถึงชั้น พิพิจารณาของศาลก็ต้องออกหมายเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบ เมื่อไม่มาศาลก็ให้ ศาลออกหมายจับ ซึ่งหลักการนี้เทียบเคียงได้กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เมื่อจำเลยไม่ มาในวันนัดสอบคำให้การจำเลย ศาลจะออกหมายจับเพราะถือว่าเป็นการจงใจขัดหมายเรียกของศาล

(๓) อย่างไรก็ดีถือว่าเป็นกรณีเป็นการพิจารณาคดีโดยมีตัวหรือไม่มีตัวจำเลย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ แสดงความเห็นว่า หากไม่มีการเข้ามาในคดีเลยไม่ว่าจะโดยตัวจำเลยหรือทนายความ เช่นนี้ต้องถือว่าเป็น กรณีที่ไม่มีตัวจำเลย แต่หากจำเลยมอบหมายทนายความเข้ามาในคดีแล้วเช่นนี้ต้องถือว่าเป็นกรณีมี ตัวจำเลย

นายอริศม อินทุฤดี เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า หากในชั้นรับฟ้องเป็นการรับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวจำเลย แต่เมื่อถึงวันนัดพิจารณาคดีจำเลยไม่มาศาล แต่ได้

มอบหมายให้ทนายความมายื่นคำร้องต่อศาลแสดงเหตุจำเป็นที่ไม่อาจมาศาลได้โดยอ้างว่าเจ็บป่วย เช่นนี้จะถือว่าเป็นกรณีที่พิจารณาคดีโดยมีตัวหรือไม่มีตัวจำเลย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า น่าจะถือว่าเป็นกรณีที่มีตัวจำเลย โดยในขณะที่รับฟ้องถือว่าเป็นกรณีที่รับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวจำเลย แต่เมื่อมีการมอบหมายให้ทนายความมายื่นคำร้องขอเลื่อนคดีต้องถือว่าเป็นกรณีที่มีตัวจำเลยแล้ว และจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) – (๕) ต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๓๐ วรรคสอง เรื่องการพิจารณาไต่สวนลับหลังจำเลยนั้น มีฐานความคิดมาจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งต้องเป็นกรณีที่มีตัวจำเลยมาตั้งแต่แรก กฎหมายจึงได้เขียนเหตุยกเว้นให้มีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยซึ่งตัวอยู่ในอำนาจศาลแล้ว กล่าวคือ มาตรา ๓๐ ใช้ในกรณีที่ขณะยื่นฟ้องเป็นการยื่นฟ้องโดยมีตัวจำเลยและขณะพิจารณาคดีก็เป็นการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลย ดังนั้น การที่จำเลยไม่ได้เข้ามาในคดีตั้งแต่แรกจะถือว่าเป็นกรณีการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลยหรือไม่

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ คือ กรณีที่ฟ้องคดีโดยไม่มีตัวจำเลย และพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลย เพียงแต่จำเลยไม่มาศาลในบางนัดเท่านั้น

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีที่ในขณะยื่นฟ้องไม่มีตัวจำเลย แต่ต่อมาระหว่างพิจารณาเกิดกรณีที่มีตัวจำเลยขึ้นได้ เช่น การมอบหมายหรือแต่งตั้งทนายความเข้ามาในคดี ซึ่งก็น่าจะถือว่าเป็นกรณีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยมากกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๒๗ เป็นกรณีการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นการพิจารณาคดีโดยมีตัวจำเลยแต่จำเลยไม่มาศาล ซึ่งไม่น่าจะเกี่ยวข้องกัน

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๒๗ ที่ใช้ถ้อยคำว่า “เมื่อศาลรับฟ้องไว้ตามมาตรา ๒๖ และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่จำเลยไม่มาศาล ให้ศาลออกหมายจับจำเลย...” แสดงให้เห็นว่ามุ่งให้ตัวจำเลยนั้นมาศาลด้วยตนเอง ดังนั้น หากจำเลยไม่มาศาล แม้จะมีทนายความมาก็ต้องถือว่าเป็นกรณีที่ไม่มีตัวจำเลยมาศาล แม้จะมอบอำนาจมาแสดงได้ว่าจำเลยเจ็บป่วยก็ต้องถือว่าเป็นกรณีไม่มีตัวจำเลย

นางซีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนว่า หากเป็นกรณีที่มิได้รับการติดต่อใด ๆ จากจำเลยหรือทนายความจำเลยเลย ต้องถือว่าเป็นกรณีที่ไม่มีตัวจำเลยแน่นอน กระบวนการจะเข้าสู่มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ตามลำดับ แต่ในกรณีที่มี

การติดต่อประสานงานว่าจำเลยจะมาศาลในวันนัด แต่พอถึงเวลานัดจำเลยก็ไม่มาศาล เช่นนี้ถือว่าเป็นกรณีมีตัวจำเลยหรือไม่

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามข้อซักถามของนางชีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ส่วนใหญ่แล้วข้อเท็จจริงจะเกิดขึ้นในชั้นก่อนการยื่นฟ้องคดีที่ตัวผู้ถูกกล่าวหาได้มีการนัดหมายกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุดว่าจะไปศาลในวันฟ้องคดี แต่เมื่อถึงเวลานัดกลับไม่ไปศาล (แม้จะส่งหมายความมา) กรณีเช่นนี้ก็ต้องถือว่าเป็นกรณีที่ไม่มีตัวจำเลยมาศาล ซึ่งศาลก็ต้องใช้มาตรา ๒๖ พิจารณาต่อไป แต่ไม่อาจใช้มาตรา ๓๐ (เรื่องการพิจารณาคดีลับหลัง) เพราะการจะใช้มาตรา ๓๐ ได้นั้นตัวจำเลยต้องอยู่ในอำนาจศาลแล้ว

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว การที่จะถือว่าตัวจำเลยมาศาลได้นั้น คือกรณีที่ตัวจำเลยเองมาอยู่ต่อหน้าศาล และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ดังนั้น หากจำเลยมอบอำนาจให้ทนายความมาศาลแล้วอ้างว่าตนเจ็บป่วยนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เช่นนี้ต้องถือว่าไม่มีตัวจำเลยมาศาล ซึ่งผู้พิพากษาส่วนใหญ่ก็คงแปลความเช่นนี้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากเป็นไปตามที่นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ และนายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา กล่าวไว้ข้างต้น ภายหลังจากที่ศาลรับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวจำเลยแล้ว หากต่อมาจำเลยมอบอำนาจให้ทนายความมายื่นคำร้องต่อศาลว่าจำเลยเจ็บป่วยไม่อาจมาศาลได้ จะเป็นกรณีตามมาตรา ๒๗ (พิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย) หรือมาตรา ๓๐ (พิจารณาคดีลับหลังจำเลย) ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ และแยกได้เป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

๑) หากได้ความว่าจำเลยประวิงคดีโดยไม่เจ็บป่วยจริงต้องถือว่าเป็นการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๗ ศาลสามารถพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยต่อไปได้เมื่อดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว

๒) แต่หากได้ความว่าเจ็บป่วยจริง (ศาลเชื่อว่าเจ็บป่วยจริง) ก็ต้องถือว่ามิตัวจำเลย และศาลต้องรอจนกว่าจำเลยจะหายจากอาการเจ็บป่วย แต่ศาลก็สามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยไปได้ตามมาตรา ๓๐

ซึ่งหากตีความเช่นนี้ก็พอไปได้ เพราะจะเป็นดุลพินิจของศาลว่าเชื่อว่าจำเลยเจ็บป่วยจริงหรือไม่ หรือประวิงคดีหรือไม่ แล้วแยกใช้มาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

นางชีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้กล่าวสรุปเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า หากเป็นกรณีที่ศาลรับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวจำเลย ต่อมาจำเลยมอบหมายทนายความมายื่นคำร้องว่าตนไม่อาจมาศาลได้ หากศาลเชื่อว่าเป็นความจริงกระบวนการต่อไปย่อมเป็นไปตามมาตรา ๓๐ เรื่องการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย แต่ต้องรอจนกว่าจะมีตัวมาจำเลยมาก่อน หรือมิเช่นนั้นก็รอให้มี

ชื่อย

ทนายความมาศาลเพื่อให้เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ (๑) - (๕) แต่หากศาลไม่เชื่อเหตุที่จำเลยอ้าง เช่นนี้ก็ต้องใช้มาตรา ๒๗ เรื่องการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวมาบังคับแก่กรณี

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้าศาลเชื่อว่าเจ็บป่วยจริงโดยหลักศาลก็ต้องรอให้มีตัวจำเลยมาศาลก่อน เมื่อเชื่อว่ามีตัวจำเลยจริงเจ็บป่วยจริง ศาลก็สามารถใช้มาตรา ๓๐ มาบังคับแก่กรณีได้

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากศาลเห็นว่าจำเลยมีเจตนาหลบหนีหรือประวิงคดีก็ต้องไปใช้มาตรา ๒๗ แต่หากไม่มีเจตนาจะหลบหนี แต่ไม่สามารถมาศาลได้อย่างแท้จริง เช่นนี้ก็จะเข้าสู่กระบวนการปกติ

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญฯ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า โดยผลของการรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๖ จะสามารถแปลความให้เชื่อมโยงไปยังมาตรา ๓๐ ได้เองหรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๒๖ ไม่มีถ้อยคำให้เห็นถึงผลความเชื่อมโยงไปมาตรา ๓๐ แต่อย่างไร

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ศาลสามารถตีความโดยใช้ดุลพินิจได้ กล่าวคือ เมื่อมาตรา ๒๖ คือ การรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลย ขั้นตอนต่อไปโดยหลักแล้วคือ การพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๗ ซึ่งเมื่อเข้ามาตรา ๒๗ แล้ว ศาลต้องออกหมายจับ ในชั้นพิจารณาตอนนี้หากมีกรณีที่มีทนายความจำเลยมายื่นคำร้องแสดงเหตุจำเป็นที่ไม่อาจมาศาลได้ ศาลจะใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าเชื่อในคำร้องของทนายความจำเลยหรือไม่ หากไม่เชื่อศาลจะพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๗ แต่หากเชื่อว่าเป็นความจริงศาลจะใช้มาตรา ๓๐ ว่าด้วยการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยมาบังคับแก่กรณี

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๒๗ เขียนไว้ค่อนข้างเคร่งครัดพอสมควร กล่าวคือ เมื่อศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยแล้ว ให้ศาลออกหมายจับจำเลย ดังนั้น ย่อมเกิดมีกรณีที่ในคดีมีจำเลยหลายคน จำเลยคนหนึ่งศาลอาจออกหมายจับทันที แต่จำเลยอีกคนหนึ่งศาลต้องรอการพิจารณาไว้จนกว่าจำเลยคนที่อ้างว่าเจ็บป่วยแล้วศาลเชื่อว่าจะหายป่วยและระยะเวลาที่จำเลยผู้นั้นอ้างว่าป่วยได้ล่วงพ้นไปแล้ว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ศาลมีกระบวนการตรวจพิสูจน์ว่าคู่ความที่อ้างว่าป่วยเจ็บนั้น เจ็บป่วยจริงหรือไม่ เช่นตั้งให้แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ศาลไปตรวจดู ซึ่งเป็นกระบวนการตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว นอกจากนี้ แม้ทนายความจำเลยจะแสดงหลักฐานว่าเจ็บป่วยศาลอาจจะไม่เชื่อก็ได้ เช่น อ้างอิงหลักฐานที่เป็นเพียงข่าวสารที่ปรากฏทางสื่อมวลชน เป็นต้น

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ศาลทำคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยของจำเลยย่อมจะมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

สมชาย

(๔) เหตุใดจึงต้องตัดความในวรรคสอง และวรรคสามของมาตรา ๒๖

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนว่า ตามร่างมาตรา ๒๖ วรรคสอง และวรรคสามเดิมที่ประชุมได้เคยมีมติให้ตัดออกนั้น เหตุใดจึงต้องตัดออก

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ และนางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลว่า การตัดความในวรรคสอง ซึ่งว่าด้วยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาศาลในวันฟ้องคดี แท้จริงแล้วเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุดแล้วแต่กรณี ไม่ใช่กระบวนการในชั้นศาลจึงเป็นเหตุผลที่ต้องตัดความในวรรคสองออก โดยกระบวนการนี้ต้องนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่วนความในวรรคสามนั้น เนื่องจากที่ประชุมได้มีมติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๔/๑ ขึ้นใหม่ ซึ่งครอบคลุมกรณีการที่จำเลยหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีให้นำอายุความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องคงความในวรรคสามไว้

(๕) จำเป็นต้องเพิ่มถ้อยคำว่า “...และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่จำเลยไม่มาศาลไม่ว่าในกรณีใด ๆ ให้ศาลออกหมายจับจำเลย...” ในวรรคแรกของมาตรา ๒๗ หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องเพิ่มคำว่า “ไม่ว่ากรณีใด ๆ” เนื่องจากหากจำเลยไม่มาศาลตามที่ได้รับหมายเรียกก็เพียงพอแล้ว ส่วนกรณีที่จำเลยอ้างว่าป่วยหรือมอบหมายให้ผู้แทนมายื่นคำร้องว่าป่วยแต่ตนเองยังไม่ได้เข้ามาในคดีก็ต้องถือว่าจำเลยไม่มาศาล เพราะลำพังเพียงการอ้างหลักฐาน เช่น หนังสือพิมพ์ การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนย่อมไม่เพียงพอจะให้ศาลเชื่อได้ว่าจำเลยเจ็บป่วยจริง

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า หากไม่เพิ่มคำว่า “ไม่ว่ากรณีใด ๆ” อาจมีผู้พิพากษาบางท่านแปลความว่า เมื่อจำเลยมอบอำนาจให้ทนายความมายื่นคำร้องต่อศาลอ้างว่าตนเองป่วย ก็อาจจะเชื่อและออกคำสั่งให้นัดพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ก็เป็นไปได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามข้อเสนอของนางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ที่ได้เสนอให้เพิ่มคำว่า “ไม่มาศาล...โดยเหตุที่ไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มีศาลโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร” ซ้ำอีกครั้งหนึ่งในมาตรา ๒๗ ก็เป็นข้อเสนอที่ดีเพราะทำให้เกิดความชัดเจนว่าหากมีกรณีดังกล่าว ศาลสามารถออกหมายจับไปได้ทันที

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า หากจำเลยไม่มาศาลตามมาตรา ๒๗ หลังจากได้รับหมายเรียกแล้ว สามารถถือเป็นเหตุต่อเนื่องจากมาตรา ๒๖ ที่จำเลยไม่มาศาลโดยเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควรได้อยู่แล้ว โดยไม่ต้องมาเขียนบัญญัติไว้ซ้ำในมาตรา ๒๗ นี้อีก เพราะต้องถือว่าศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่จำเลยก็ยังไม่มาศาลอีก

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า ถ้าได้ความว่าหลังจากออกหมายเรียกและส่งสำเนาฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว พอถึงวันนัดได้ความว่าจำเลยเจ็บป่วยถึงขนาดอย่างแท้จริง หรือมีเหตุอันควรที่ไม่อาจมาศาลได้อย่างแท้จริง ศาลก็คงไม่ออกหมายจับ โดยในความเห็นส่วนตัวแล้วถ้าจำเลยทราบนัดโดยชอบ แต่จำเลยไม่มาศาล ศาลคงตีความว่าถ้าจะไม่มาก็ต้องมีเหตุจำเป็นอย่างแท้จริง

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า ไม่ควรใช้ถ้อยคำให้มีความเคร่งครัดมากเกินไป ในทำนองที่ว่าเมื่อครบเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดศาลต้องออกหมายจับเสมอ โดยควรปล่อยให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาเป็นรายกรณีไปว่าการที่จำเลยทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาลนั้นมีเหตุผลสมควรหรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า หากเพิ่มถ้อยคำว่า “ไม่ว่ากรณีใด ๆ” ผลทางกฎหมายคือไม่เปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจเป็นรายกรณี แต่หากไม่เพิ่มถ้อยคำดังกล่าวไว้ก็ย่อมเป็นการเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจได้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า สำหรับประเด็นที่ต้องเขียนเหตุออกหมายจับตามมาตรา ๒๖ ซ้ำอีกหรือไม่ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องเขียน เพราะเป็นเหตุที่ปรากฏอยู่ตั้งแต่ชั้นรับฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยตามมาตรา ๒๖ อยู่แล้ว

(๖) ควรใช้คำว่า “รับฟ้อง” หรือคำว่า “ประทับฟ้อง”

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๒๖ ตามร่างเดิมใช้คำว่า “รับฟ้อง” ส่วนมาตรา ๒๗ ภายหลังจากที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วใช้คำว่า “ประทับฟ้อง” และยังมีมาตราอื่น ๆ อีกที่ใช้คำว่า ประทับฟ้องหรือรับฟ้อง

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความเห็นว่า เห็นด้วยกับการแก้ไขจากคำว่า “รับฟ้อง” เป็นคำว่า “ประทับฟ้อง” ให้สอดคล้องกันในทุกมาตรา เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ใช้คำว่า “ประทับฟ้อง”

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า การใช้คำว่า “ประทับฟ้อง” เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น อาจมีปัญหาประการหนึ่ง คือ คำขอตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้มีแต่คำขอในส่วนอาญาเท่านั้น ยังมีคำขอในส่วนแพ่ง หรือคำขอบังคับในทางปกครองด้วย ซึ่งการใช้คำให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะทำให้เกิดปัญหาหรือไม่ และในการนี้ ยังได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมอีก

ว่า ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในส่วนของคำขอตายฟ้องที่ไม่ใช่คำขอในส่วนอาญา ยังคงขอมายฟ้องได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่ เช่น ปัจจุบันโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และยังมีคำขอให้ห้ามจำเลยดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาด้วย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

๑) แม้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะมีการจัดแบ่งหมวดหมู่ใหม่ แต่ในเรื่องคำขอตายฟ้องยังคงหลักการเดิม คือ โจทก์สามารถยื่นคำขอที่ไม่ใช่คำขอส่วนอาญามาในฟ้องได้เช่นเดิม

๒) โดยแท้จริงแล้วจะใช้คำว่า “รับฟ้อง” หรือคำว่า “ประทับฟ้อง” ก็มีความหมายเหมือนกัน เพียงแต่หากเลือกใช้ถ้อยคำใดก็ควรใช้ถ้อยคำนั้นให้เหมือนกันทุกแห่ง

นายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า คำว่า “ประทับฟ้อง” เป็นถ้อยคำที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและมีความเกี่ยวพันถึงการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ควรใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง” จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากเป็นถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และยังเป็นการชัดเจนเรื่องการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ป้องกันมิให้เกิดการตีความว่าเมื่อมีการใช้ถ้อยคำต่างจากรัฐธรรมนูญ ดังนั้นผลทางกฎหมายจึงไม่เหมือนกับที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ทั้งที่ในความเป็นจริงก็คือความหมายเดียวกัน

นางชินสุมน นีวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงเหตุที่ไม่ใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง” แต่แรกให้เหมือนกับมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่า เนื่องจากคำว่า “ประทับรับฟ้อง” ยังไม่มีกำหนดไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีแต่คำว่า “ประทับฟ้อง” ดังนั้น ในชั้นยกร่างจึงไม่ใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง” อย่างไรก็ตาม คำว่า “ประทับรับฟ้อง” ก็มีการใช้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่วนคำว่า “ประทับฟ้อง” มีใช้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งก็ไม่ขัดข้อง หากจะใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง” ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ว.ท.ช.
/

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้ใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง” ในทุกแห่งที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในกรณีที่เป็นกรณีสืบฟ้องโดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นดังนี้ “มาตรา ๒๖ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่ยังไม่ได้ตัวมา หรือเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร ให้ศาลประทับรับฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

ควรแจ้งตมวรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ คู่มือสำเนาหรือที่อยู่ ที่ปรศตมวรคหลักสวนทงทะเลเนียนตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้ว ให้ถือว่ได้แจ้ง ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณตมวรคหนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่ส่งสำเนาสำเนาในระหว่างทงคทวทะเลเนียนตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้ว มีให้ทงคทวทะเลเนียนตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้ว ให้ถือว่ได้แจ้ง ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

“มาตรา ๒๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมีได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาให้ศาลประทับรับฟ้องไว้ตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่จำเลยไม่มาศาล และเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้ออกหมายจับ ให้ศาลออกหมายจับจำเลยและพิจารณคดีต่อไปได้ โดยถือว่จ้งเสยไม่จิตใจที่ละให้มีคทวทะเลเนียนตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้ว แต่ไม่ตัดสิทธิจ้งเสยที่ละตั้งทงคทวทะเลเนียนตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้ว โดยให้ศาลสดรชชวรคแล้ว และให้ศาลมีอำนาจตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้วและพิพคชวต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และให้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลการติดตามจับกุมเป็นระยะตามที่ศาลกำหนด

ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลยและได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทงคทวทะเลเนียนตมคทุมทวยว่ด้วยคทวทะเลเนียนรชชวรคแล้ว

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป”

๓.๑.๓ พิจารณามาตรา ๖๓

“มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใด ทหคมีปัญหาลักษณะที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แต่คดีต่างกัน ผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในองค์คณะพิพากษาคดีนั้นหรือประธานคณะคดีของผู้นั้นหรือรองหัวหน้าทนายความในศาลฎีกาขอเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิพากษาให้มีคดียุติคดีของผู้นั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะพิพากษาคดีวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่”

ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้รอการพิจารณามาตรา ๖๓ ไว้ในประเด็นที่ว่า

- (๑) ควรมีมาตรา ๖๓ หรือไม่
- (๒) หากควรมี หลักเกณฑ์ในการนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ควรมีว่าอย่างไร
- (๓) ผลของมติที่ประชุมใหญ่ผูกพันองค์คณะชั้นต้น หรือองค์คณะชั้นอุทธรณ์ และ
- (๔) มาตรานี้ควรอยู่ในหมวดใด ระหว่างหมวดการพิจารณาขององค์คณะชั้นต้น

หรือหมวดอุทธรณ์

(๑) พิจารณาเหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีมาตรา ๖๓ (พิจารณาในเชิงหลักการ)

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้ให้ข้อมูลและแสดงความเห็นว่า ในฐานะผู้ปฏิบัติพบข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหา คือ

(๑) การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยเฉพาะในเรื่องวิธีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษา โดยในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะส่วนหนึ่งต่างก็เห็นว่าตนมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยไม่ต้องยึดโยงหรือฟังความเห็นของประธานศาลฎีกาหรือประธานแผนก (ซึ่งก็เป็นหลักทั่วไปที่ผู้พิพากษามีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี) แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะเช่นนี้เองทำให้เกิดกรณีการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในปัญหาข้อกฎหมายแตกต่างกันระหว่างองค์คณะต่าง ๆ

(๒) ปัญหาข้อกฎหมายที่กล่าวถึงนี้ เช่น คดีขาดอายุความแล้วหรือไม่ บุคคลใดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือประกาศของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีผลทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรายใดไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งปัญหาข้อกฎหมายนี้เป็นปัญหาที่สำคัญ แม้ว่าองค์คณะต่าง ๆ จะมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี แต่แนวคำวินิจฉัยของศาลในปัญหาข้อกฎหมายเดียวกันก็ควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพราะหากแต่ละองค์คณะวินิจฉัยไว้แตกต่างกันทั้งที่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เหมือนกันแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของประชาชน

ตัวอย่างคดีสองเรื่องที่มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายประการหนึ่งที่เหมือนกัน คือ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศยกเลิกตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น คือ ในขณะที่มีการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประกาศให้ผู้ดำรงตำแหน่ง ก. มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ระหว่างพิจารณาคดีของศาล คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการออกประกาศโดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่ง ก. ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ปัญหาข้อกฎหมายจึงมีว่าผู้ดำรงตำแหน่ง ก. ยังคงมีหน้าที่ตามกฎหมายต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ ในขณะที่นั้นมีคดีที่มีปัญหาข้อกฎหมายข้างต้นเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายคดี องค์กรคณะผู้พิพากษาชุดแรกมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง ก. ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนองค์กรคณะผู้พิพากษาชุดที่สองมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง ก. ยังคงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วต่างก็ตัดสินใจตามความเห็นขององค์กรตนเองไป (เนื่องจากไม่มีช่องทางนำเสนอเรื่องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา) ต่อมาเมื่อองค์กรชุดที่ ๓ ต้องตัดสินใจและวินิจฉัยคดีที่มีปัญหาข้อกฎหมายทำนองเดียวกันนี้อีก ก็ได้มีการหารือกันภายในของศาลฎีกาอย่างไม่เป็นทางการว่าควรมีมาตรการที่ทำให้การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายของศาลฎีกาในแต่ละเรื่องเป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือไม่ โดยความเห็นฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ไม่สามารถนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้เนื่องจากไม่มีกฎหมายเปิดช่องไว้และกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าให้เป็นอำนาจขององค์กรคณะผู้พิพากษาที่พิจารณาคดี ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งก็เห็นว่าน่าจะสามารถนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้อันเป็นไปตามหลักนิติประเพณีของศาล

(๓) เมื่อมีกรณีฟ้องคดีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น คือ ในขณะที่มีการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างจากคดีทั่วไป กล่าวคือ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์กรจะมีการประชุมในช่วงเช้า และในช่วงบ่ายจะอ่านคำพิพากษาทันที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กระชั้นชิดมากและแม้จะพบว่าทั้งสององค์กรจะตัดสินใจแตกต่างกันก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน

(๔) การอ่านคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างจากคดีทั่วไป กล่าวคือ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์กรจะมีการประชุมในช่วงเช้า และในช่วงบ่ายจะอ่านคำพิพากษาทันที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กระชั้นชิดมากและแม้จะพบว่าทั้งสององค์กรจะตัดสินใจแตกต่างกันก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน

ดังนั้น เจตนารมณ์ของการมีบทบัญญัติในลักษณะนี้ก็เพื่อให้การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายของแต่ละองค์กรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน หากจะมีการเปลี่ยนแปลงแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายก็ควรกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษายังคงมีอยู่แต่ยังคงมีอยู่ในลักษณะของตัวแทนของศาลฎีกา ส่วนข้อเท็จจริงนั้นองค์กรผู้พิพากษายังคงมีอิสระในการวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงในคดีนั้นเป็นเช่นใด

คดี

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป เนื่องจากในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กฎหมายมุ่งประสงค์ให้องค์คณะผู้พิพากษามีความเป็นอิสระและปลอดจากการชี้นำมากกว่าคดีทั่วไป อันจะเห็นได้จากตั้งแต่ชั้นการได้มาซึ่งองค์คณะผู้พิพากษาที่กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เป็นผู้เลือกองค์คณะแทนที่จะกำหนดให้ผู้พิพากษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานของศาลเป็นผู้จ่ายสำนวนดังเช่นคดีทั่วไป หรือการกำหนดให้การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาต้องกระทำเป็นรายคดี (กล่าวคือมีคดีเข้ามาจึงตั้งองค์คณะผู้พิพากษา) แต่ตามร่างที่เสนอมากลับกำหนดให้มีบุคคลที่มีอำนาจกำกับการวินิจฉัยตีความในปัญหาข้อกฎหมาย ได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะ จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นนั้นก็มิสาเหตุมาจากแต่เดิมคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีบทบัญญัติให้คู่ความอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลได้ กล่าวคือ คำวินิจฉัยของแต่ละองค์คณะเป็นที่สุดไม่สามารถอุทธรณ์ใด ๆ ได้อีก ทำให้เมื่อมีกรณีที่องค์คณะชั้นต้นมีคำพิพากษาในปัญหาข้อกฎหมายที่ขัดกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาจะไม่มีวิธีการป้องกันให้เกิดกรณีดังกล่าวได้เลย แต่เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้คู่ความสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลได้แล้วปัญหาดังกล่าวจะยังคงมีอยู่หรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ให้ข้อมูลและแสดงความเห็น โดยในทางปฏิบัติแล้วหลายเรื่องก็จะใช้วิธีการประนีประนอมตามนิติประเพณีของศาลโดยนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และเหตุที่ต้องให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตัดสินก็เนื่องจากว่าปัญหาข้อกฎหมายนั้นนักกฎหมายอาจตีความแตกต่างกันได้ สำนักงานศาลยุติธรรมจึงประสงค์จะให้ มีช่องทางเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย เพื่อให้การวินิจฉัยข้อกฎหมายของแต่ละองค์คณะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน หรือหากจะเปลี่ยนแนวคำวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้ก็ควรให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย

(๒) การให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาซึ่งมีผู้พิพากษาจำนวนมากเป็นองค์ประกอบเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๖๓ จะทำให้เกิดปัญหาเรื่องความลับในสำนวนรั่วไหลหรือไม่

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า การให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัย คงไม่น่าจะมีปัญหาเรื่องความลับรั่วไหลแต่อย่างใด เนื่องจากมีจริยธรรมการเป็นตุลาการหรือวินัยของข้าราชการตุลาการกำกับไว้ นอกจากนี้ หากมีความกังวลในเรื่องดังกล่าวก็อาจออกเป็นข้อกำหนดเป็นแนวทางให้ชัดเจนว่า เมื่อนัดประชุมใหญ่ศาลฎีกาในช่วงเช้าและที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยเป็นอย่างไรแล้ว ก็ให้อ่านคำพิพากษาในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน ก็น่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องความลับในแนวทางคำวินิจฉัยรั่วไหลออกไปได้

สอ.ไย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ในประเด็นข้อห่วงกังวลเรื่องความลับในสำนวนจะรั่วไหล นอกจากจริยธรรมตุลาการ และวินัยของข้าราชการตุลาการข้างต้นแล้ว ยังสามารถออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกากำหนด วิธีการไม่ให้ความลับรั่วไหลได้ เช่น กำหนดสถานที่ที่จะใช้พิจารณา หรือกำหนดระยะเวลาอ่านคำพิพากษา ภายหลังจากที่ประชุมใหญ่มีมติแล้วไม่ให้เน้นซ้ำจนเกินไปก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

(๓) เมื่อได้รับเรื่องแล้ว ประธานศาลฎีกามีอำนาจพิจารณายับยั้งหรือปฏิเสธ ไม่ให้นำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ได้หรือไม่

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๖๓ ใช้ถ้อยคำว่า “...จะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้” อันแสดงให้เห็นว่า ประธานศาลฎีกามีดุลพินิจที่จะพิจารณาว่าปัญหาข้อกฎหมายที่ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่นั้นเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญอย่างแท้จริงอันควรให้ที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาวินิจฉัยหรือไม่ หากไม่ใช่ปัญหาสำคัญประธานศาลฎีกาย่อมไม่เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

(๔) การซักถามในประเด็นเกี่ยวกับกรณีที่ความเห็นของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะไม่ตรงกับความเห็นของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

นายสั๊ก กอแสงเรือง กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้ตั้งข้อซักถามว่า หากกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ถูกเสนอมาแล้ว รายละเอียดของคำวินิจฉัยนี้จะปรากฏต่อคู่ความหรือไม่

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า ในทางปฏิบัติคู่ความจะไม่ทราบรายละเอียดของคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่จะทราบแต่ผลของคำวินิจฉัย นอกจากนี้ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะพิจารณาเฉพาะแต่ปัญหาข้อกฎหมาย ดังนั้น คู่ความจะไม่มีโอกาสทราบแนวความเห็นของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในเรื่องที่เป็นข้อเท็จจริงในคดี และเมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายเป็นอย่างใดแล้ว โดยผลของมาตรา ๖๓ องค์คณะผู้พิพากษาก็ต้องผูกพันตามคำวินิจฉัยเฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

นายสั๊ก กอแสงเรือง กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมว่า หากผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในองค์คณะผู้พิพากษาไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้พิพากษานั้นจะทำความเห็นส่วนตัวหรือความเห็นแย้งให้ปรากฏไว้ในสำนวนได้หรือไม่

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า น่าเชื่อว่า จะกระทำไม่ได้ ซึ่งผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาโดยหลักต้องยอมรับในมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่อาจขอบันทึกไว้ในคำวินิจฉัยส่วนตัวว่า ตนไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายนั้นอย่างไร

ส.จ.ไ

นายสัก กอแสงเรือง กรรมการธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้ตั้งข้อสังเกตว่า หากที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายไปในแนวทางหนึ่งแนวทางใดซึ่งไม่ตรงกับความเห็นของผู้พิพากษาในองค์คณะ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถห้ามผู้พิพากษาในองค์คณะนั้นมีความเห็นแย้งหรือมีคำวินิจฉัยส่วนตนในปัญหาข้อกฎหมายในทางที่ขัดกับมติที่ประชุมใหญ่ เช่นนี้แล้วจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหรือไม่ว่าความเห็นของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากับความเห็นของผู้พิพากษาในองค์คณะบางท่าน และจะถือว่าความเห็นใดเป็นความเห็นที่ถูกต้อง

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในประเด็นดังกล่าวนี้ย่อมขึ้นอยู่กับผู้พิพากษาในองค์คณะแต่ละท่าน (ที่ความเห็นไม่ตรงกับความเห็นของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา) เพราะในทางข้อเท็จจริงผู้พิพากษาบางท่านอาจยอมเปลี่ยนความเห็นให้สอดคล้องกับความเห็นของที่ประชุมใหญ่ แต่ผู้พิพากษาบางท่านก็อาจไม่ยอมเปลี่ยนความเห็น

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะมีแต่มติที่วินิจฉัยในประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ส่วนเหตุผลจะไปปรากฏในคำพิพากษา

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายนั้นเป็นอย่างใดแล้ว ในความเห็นส่วนตัวก็ไม่ควรที่ผู้พิพากษาในองค์คณะจะมีคำวินิจฉัยส่วนตนแตกต่างไปจากคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอีก แต่เมื่อกฎหมายไม่ได้บัญญัติห้ามทำคำวินิจฉัยส่วนตนไว้ในกรณีนี้ (เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายที่ที่ประชุมใหญ่ได้วินิจฉัยแล้ว) ย่อมไม่อาจห้ามผู้พิพากษาในองค์คณะทำคำวินิจฉัยส่วนตนในปัญหาข้อกฎหมายที่แตกต่างไปจากมติของที่ประชุมใหญ่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าการเขียนคำวินิจฉัยส่วนตนที่แตกต่างไปจากมติที่ประชุมใหญ่ในกรณีนี้คงจะเกิดขึ้นน้อยมาก

นางชีนุสมน นิเวทวงษ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า หากผู้พิพากษาในองค์คณะทุกคนมีความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายไปในแนวทางเดียวกัน แต่เมื่อนำเรื่องเข้าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีความเห็นต่างไปจากองค์คณะทั้ง ๙ คนนี้ จะเกิดปัญหาขึ้นหรือไม่เนื่องจากหากผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะทำคำวินิจฉัยส่วนตนไปในทางไม่เห็นด้วยกับความเห็นของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในส่วนของข้อกฎหมายข้อหนึ่ง แต่ในคำพิพากษากลับปรากฏคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายไปอีกแนวทางหนึ่งตามความเห็นของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา จะเกิดกรณีที่คำพิพากษาและผลของคำพิพากษาแตกต่างกันหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า คงไม่เกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากหากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายแตกต่างไปจากความเห็นขององค์คณะเสียงข้างมากหรือองค์คณะทั้งหมด อย่างไรก็ตามเสียผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะก็ต้องวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายข้อนั้นหรือเรื่องนั้นไปตามที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีมติ เพราะกฎหมายกำหนดไว้เช่นนั้น หลักการนี้ก็เช่นเดียวกับกรณีการพิจารณาเรื่องใด ๆ ของ

ศรีใจ

คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่มีฝ่ายเลขานุการทำหน้าที่สนับสนุนและให้ความเห็น แม้ฝ่ายเลขานุการจะมีความเห็นที่แตกต่างจากคณะกรรมการ แต่เมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นอย่างใดแล้ว ฝ่ายเลขานุการก็ต้องดำเนินการไปตามมตินั้น

(๕) ควรกำหนดให้บุคคลใดบ้างมีสิทธิเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกา

(๕.๑) กรณีผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งใดในองค์คณะ

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรกำหนดให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งใดในองค์คณะมีสิทธิเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาได้ เนื่องจากหากกำหนดให้การนำเรื่องเสนอต่อประธานศาลฎีกาต้องใช้มติขององค์คณะ (เช่น ใช้เสียงข้างมาก) จะเกิดกรณีที่องค์คณะโดยเสียงข้างมากลงมติว่าไม่ให้นำเสนอต่อประธานศาลฎีกา ทั้งที่ปัญหาข้อกฎหมายนั้นเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญก็จะมีแนวทางนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ได้เลย

นางสาวจินตนันท์ ขญาตร์ ศุภมิตร รองโฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า หากมีกรณีที่ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่ง (ถ้ามี) เช่นนี้จะทำให้วงเต็มนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะเพียง ๑ คน จาก ๙ คน เพื่อให้เสนอเรื่องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย หากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาส่วนใหญ่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของผู้พิพากษารายนี้จะมีผลทำให้ความเห็นของเสียงข้างน้อยหรือ ๑ คน ชนะผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะเสียงข้างมากหรือไม่

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นว่า

(๑) การวงเต็มนผู้พิพากษาในองค์คณะเพื่อให้มีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลใดคงเกิดขึ้นไม่ได้ เนื่องจากระบบการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ระบบการเลือกองค์คณะโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ไม่ได้ใช้ระบบการจ่ายสำนวนอย่างคดีทั่วไป จึงไม่มีผู้ใดล่วงรู้ก่อนหน้าที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะลงมติเลือกองค์คณะได้เลยว่าผู้พิพากษาผู้ใดจะเป็นองค์คณะ

(๒) ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้พิพากษาจะไม่มีการสอบถามกันว่าผู้พิพากษาผู้ใดบ้างที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาในคดีเรื่องหนึ่งเรื่องใด เนื่องจากหากผู้พิพากษาผู้ใดมีพฤติกรรมสอบถามว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะในคดีเรื่องใดแล้ว ผู้พิพากษาผู้นั้นย่อมไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจจากผู้พิพากษาอื่น

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติการสอบถามเกี่ยวกับตัวผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลได้ตัดสินคดีและมีผลของคำพิพากษาแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้คงผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะให้เป็นผู้มีสิทธิเสนอปัญหาข้อกฎหมายสำคัญต่อประธานศาลฎีกาเพื่อให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัยได้

คท.สอ

(๕.๒) กรณีประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายอเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า กรณีของประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ควรกำหนดให้มีสิทธินำเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาได้เช่นกัน เนื่องจาก

(๑) ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้ที่รู้ภาพรวมของคดี และทราบข้อมูลว่าคดีนั้นมีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญอย่างไร ซึ่งในทางปฏิบัติประธานแผนกก็อาจสอบถามเลขานุการองค์คณะหรือให้เลขานุการองค์คณะคอยรายงานถึงปัญหาต่าง ๆ ในคดี

(๒) การจะนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้หรือไม่ต้องเสนอให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาอีกชั้นหนึ่งว่าปัญหาข้อกฎหมายที่ประธานแผนกเห็นว่าสำคัญดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญที่ควรนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณาหรือไม่ ดังนั้น คงไม่เกิดกรณีที่ประธานแผนกจะนำเรื่องที่ไม่มีความสำคัญมาเสนอต่อประธานศาลฎีกา

(๓) การกำหนดให้ทั้งผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะ รวมถึงประธานแผนกมีสิทธิเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาได้ก็เพื่อเปิดกว้างให้มีช่องทางเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัย ไม่ปล่อยให้เกิดกรณีที่มีผู้พบเห็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญแต่ไม่มีช่องทางที่จะแก้ไข

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เหตุผลที่ต้องกำหนดให้ประธานแผนกมีสิทธิเสนอเรื่องให้ประธานศาลฎีกา เนื่องจากประธานแผนกเป็นผู้ที่รู้ภาพรวมของคดีและรู้ว่าคดีนั้นมีปัญหาข้อกฎหมายเช่นใด โดยตามร่างเดิมที่เสนอมาก็ให้สิทธิเพียงเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยว่าจะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาหรือไม่เท่านั้น มิใช่ว่าเมื่อประธานแผนกเสนอเรื่องอย่างใดแล้วต้องบรรจุวาระให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาเสมอไป

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า

(๑) ในทางปฏิบัติองค์คณะผู้พิพากษาชั้นอุทธรณ์มีผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลฎีกาและประธานแผนกในศาลฎีกาเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ อาจมีอาวุโสมากกว่าประธานแผนกเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่นนี้การกำหนดให้ประธานแผนกมีสิทธิเสนอเรื่องให้ประธานศาลฎีกาพิจารณานำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเหมาะสมหรือไม่ เพราะเสมือนกับว่าให้องค์กรที่มีองค์ประกอบบางส่วนที่มีสถานะต่ำกว่าอีกองค์กรหนึ่งมาวินิจฉัยผูกพันองค์กรที่มีสถานะสูงกว่าหรือไม่

(๒) แม้เลขานุการองค์คณะจะพบว่าปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ แต่ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะอาจไม่เห็นพ้องด้วยว่าข้อกฎหมายนั้นเป็นข้อกฎหมายสำคัญหรือเคยมีคำวินิจฉัยที่ตัดสิน

อเล็ก

แตกต่างกัน เช่นนี้แล้วประธานแผนกย่อมไม่อาจทราบข้อมูลได้เลยเพราะเป็นความลับในสำนวนที่รู้อยู่ แต่เฉพาะในองค์คณะเท่านั้น

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง ประธานคณะกรรมการ
วิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยความเห็นส่วนตัวแล้วควรคงประธานแผนกให้เป็นผู้มีสิทธิเสนอปัญหา
ข้อกฎหมายสำคัญต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไว้ตามร่างเดิม เนื่องจาก

(๑) ประธานแผนกได้เห็นหรือทราบประเด็นปัญหาข้อกฎหมายในคดี
จากคำพิพากษาขององค์คณะในชั้นต้นมาบ้างแล้ว การกล่าวว่าประธานแผนกไม่มีโอกาสทราบ
ข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายในสำนวนเลยอาจไม่ถูกต้องนัก

(๒) ความประสงค์ของศาลยุติธรรมในการกำหนดให้มีช่องทางในการ
เสนอเรื่องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวิวินิจฉัยเพื่อควบคุมแนวคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายให้เป็นไปใน
แนวทางเดียวกัน

(๓) เมื่อประธานแผนกเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาแล้ว มิใช่ว่า
ประธานศาลฎีกาจะต้องนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวิวินิจฉัยเสมอไป เพราะตัวบทบัญญัติใช้คำว่า
“พิจารณา” ดังนั้น หากปัญหาข้อกฎหมายที่ประธานแผนกเสนอมาไม่ใช่ปัญหาสำคัญอย่างแท้จริง
ประธานศาลฎีกากงจะไม่นำเรื่องเสนอเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวิวินิจฉัย

(๔) สำหรับเรื่องจำนวนสัดส่วนความเห็นของผู้พิพากษาในองค์คณะ
ผู้พิพากษาที่แตกต่างกัน ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่อาจถือว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่มีความ “สำคัญ” ได้
เพราะแสดงให้เห็นว่าผู้พิพากษาในองค์คณะมีความเห็นต่างกันในส่วนที่ใกล้เคียงกัน

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ
คนหนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า

(๑) เหตุที่ศาลยุติธรรมได้กำหนดช่องทางการนำเสนอเรื่องต่อที่ประชุม
ใหญ่ศาลฎีกาไว้ทั้งผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะหรือประธานแผนก คงเป็นเพราะต้องการให้มี
ช่องทางที่มากกว่า ๑ ช่องทางที่จะนำเสนอปัญหาข้อกฎหมาย ดังนั้น เห็นว่าควรกำหนดให้ประธาน
แผนกมีอำนาจในเรื่องนี้ด้วย เนื่องจากประธานแผนกคงทราบภาพรวมของสำนวน รวมถึงปัญหาข้อ
กฎหมายที่มีอยู่ในสำนวนนั้น

(๒) โดยหลักแล้วผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษา
จำเป็นต้องไม่ยึดติดกับสถานะตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ในศาลฎีกา เพราะเมื่อได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่
ศาลฎีกาแล้ว สถานะในคดีย่อมเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาคนหนึ่งที่ถูกเลือกมาให้ทำหน้าที่เป็นองค์คณะ ซึ่ง
โดยหลักการแล้วการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายย่อมอยู่ที่การตีความและให้เหตุให้ผล หากมีเหตุผล
สนับสนุนที่ดีหรือมีน้ำหนักก็ย่อมจะได้รับการยอมรับมากกว่า การพิจารณาจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานะของ
บุคคลผู้ให้เหตุผลแต่อย่างใด

๓๒/๕๔

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ

ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าคณะเป็นองค์คณะพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ เจตนารมณ์ไม่ได้มีเพียงเรื่องสถานะของตำแหน่ง หรือการให้เหตุผล แต่เป็นเรื่องประสบการณ์การทำงาน การพิจารณาพิพากษาคดี จึงยังคงยืนยันเหตุผลเดิมที่ว่าอาจทำให้เสมือนหนึ่งให้ผู้พิพากษาซึ่งมีคุณสมบัติหรือสถานะน้อยกว่าองค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มาวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาที่มีคุณสมบัติหรือสถานะที่มากกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การพิจารณาต้องยึดหลักการเป็นสำคัญโดยไม่ควรมียึดถือสถานะของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ เพราะการพิจารณาของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคงไม่ได้คำนึงถึงอาวุโสว่าเป็นเหตุผลของผู้พิพากษาผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งใด แต่เป็นการพิจารณาโดยคำนึงถึงเหตุผลสนับสนุนของแต่ละฝ่าย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นยืนยันว่า ในทางข้อเท็จจริงประธานแผนกไม่มีทางที่จะรู้ข้อเท็จจริงในคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาขององค์คณะผู้พิพากษาได้เลย และเมื่อไม่รู้ข้อเท็จจริงในคดีย่อมไม่อาจทราบได้ว่าปัญหาข้อกฎหมายสำคัญนั้นเกิดมีขึ้นหรือไม่ หรือเกิดมีขึ้นเมื่อใด หรือเสียงข้างมากเสียงข้างน้อยมีจำนวนเท่าใด เมื่อไม่ทราบย่อมไม่อาจนำเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาพิจารณานำเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า หากไม่เปิดช่องให้ประธานแผนกเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาได้แล้วเกิดกรณีที่องค์คณะผู้พิพากษาทั้ง ๙ คน ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดเลยที่เห็นว่า เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เคยมีคำพิพากษาของศาลฎีกาตัดสินไปแล้วในแนวทางหนึ่ง (แต่ข้อเท็จจริงคือมีคำพิพากษาของศาลฎีกาตัดสินไว้แล้ว) หรือเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญแล้วปล่อยให้องค์คณะทั้ง ๙ คน ตัดสินวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเรื่องนั้นออกไปจะทำให้เกิดความเสียหายมากกว่าหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ขณะนี้ที่ประชุมมีความเห็นยุติแล้วว่าการเสนอปัญหาข้อกฎหมายสำคัญเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้กระทำได้เมื่อคดีอยู่ระหว่างพิจารณาขององค์คณะในชั้นอุทธรณ์ ซึ่งเมื่อคดีขึ้นสู่การพิจารณาขององค์คณะในชั้นอุทธรณ์ ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมพอจะทราบเนื้อหาหรือประเด็นแห่งคดีบ้างแล้ว โดยทราบได้จากคำพิพากษาและคำวินิจฉัยส่วนตน คงไม่ถึงขนาดที่ว่าประธานแผนกจะไม่รู้เนื้อหาและประเด็นแห่งคดีเลย และโดยหลักแล้วคำพิพากษาของศาลต้องมีความยั่งยืนและคาดเดาได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น การวางแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาจึงจำเป็นต้องมี

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ระบบการทำงานในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปัจจุบันอาจมีความแตกต่างจากในอดีต ดังนั้น ประธานแผนกจะมีข้อมูลในแต่ละคดีพอสมควรทั้งในเรื่องที่ว่าคดีนั้น

มีปัญหาข้อกฎหมายเรื่องใด หรือแนวโน้มการวินิจฉัยจะออกมาเป็นเช่นใดในปัญหาข้อกฎหมายนั้น ซึ่งจะทำให้ประธานแผนกสามารถเสนอต่อไปยังประธานศาลฎีกาได้ แต่ก็มีใช้ว่าความเห็นของประธานแผนกจะชนะความเห็นของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ เพราะต้องให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยบนพื้นฐานของเหตุและผลต่อไป

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมเพื่อขอให้ที่ประชุมได้ทบทวนว่า สำหรับประเด็นตามมาตรา ๖๓ นั้น แต่เดิมที่ประชุมได้เคยมีมติว่าจะไม่กำหนดให้ประธานแผนกหรือผู้พิพากษาคนไหนคนใดในองค์คณะผู้พิพากษามีสิทธิเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อนำเรื่องเข้าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยอาจกำหนดในลักษณะของการนำเรื่องเข้าแบบอัตโนมัติหากกรณีที่เกิดขึ้นตามที่จะยกวางขึ้นต่อไป เช่น องค์คณะผู้พิพากษาโดยเสียงข้างมากมีมติให้นำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่เพื่อให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าประธานแผนกไม่มีโอกาสรับรู้รับทราบได้เลยว่าในคดีเรื่องนั้นมีปัญหาข้อกฎหมายหรือไม่ และปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว (ถ้าหากมี) เป็นเรื่องสำคัญหรือไม่สำคัญ เพราะประธานแผนกไม่มีโอกาสได้ตรวจสอบจำนวน แม้ในทางข้อเท็จจริงประธานแผนกอาจจะได้มีโอกาสเห็นคำพิพากษาขององค์คณะในชั้นต้นและพบว่าในคดีเรื่องนั้นมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ แต่การพิจารณาขององค์คณะในชั้นอุทธรณ์นั้นแตกต่างออกไป โดยประธานแผนกจะไม่มีโอกาสรู้ข้อมูลในจำนวนชั้นอุทธรณ์ได้เลย และถึงแม้จะรู้ว่ามีความสำคัญ แต่จะทราบได้อย่างไรว่าองค์คณะในชั้นอุทธรณ์จะพิจารณาพิพากษาคดีในปัญหาข้อกฎหมายนั้นไปในแนวทางใด

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า ในทางข้อเท็จจริงประธานแผนกน่าจะได้มีโอกาสเห็นจำนวนในภาพรวมทั้งตั้งแต่ชั้นตรวจคำฟ้อง รวมถึงคำพิพากษาขององค์คณะในชั้นต้น ซึ่งรายละเอียดในภาพรวมของคำฟ้องหรือคำพิพากษาน่าจะแสดงให้เห็นได้ในเบื้องต้นว่าคดีนั้นมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญอย่างไร หรือเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยวางแนวบรรทัดฐานไว้แล้วหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

(๑) โดยหลักการพิจารณาอุทธรณ์ องค์คณะผู้พิพากษาทั้ง ๙ คน เป็นเสมือนตัวแทนของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ดังนั้น หากมีปัญหาสำคัญก็ควรให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้พิจารณา

(๒) การที่มาตรา ๖๓ กำหนดให้มีบุคคลที่มีสิทธิเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาไว้ ๒ ช่องทาง คือ ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็เพื่อเปิดช่องไว้ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น โดยบุคคลที่จะพิจารณาในท้ายที่สุดว่าควรนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่หรือไม่ คือ ประธานศาลฎีกา

(๓) ประธานแผนกมีโอกาสได้ทราบข้อมูลในสำนวนจากคำพิพากษาขององค์คณะในชั้นต้น แต่การเปิดช่องไว้ก็ไม่ได้หมายความว่า ประธานแผนกต้องเสนอปัญหาข้อกฎหมายต่อประธานศาลฎีกาเสมอไป ซึ่งหากประธานแผนกไม่พบว่ามีปัญหาข้อกฎหมาย เช่น อ่านสำนวนในภาพรวมหรืออ่านคำพิพากษาแล้วไม่พบปัญหาข้อกฎหมาย (แม้ในทางข้อเท็จจริงจะมีปัญหาข้อกฎหมายนั้นอยู่ก็ตาม) โดยสภาพประธานแผนกย่อมไม่เสนอปัญหาข้อกฎหมายนั้นได้

(๔) หากตัดประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ออก ปรากฏว่าต่อมามองคดีพิจารณาชั้นอุทธรณ์เห็นว่าไม่มีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ หรือเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่สำคัญ (ความจริงแล้วมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญอยู่) แล้วมีคำพิพากษาไป เช่นนี้ จะเกิดความเสียหายมากกว่าหรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การตีความข้อกฎหมายนั้นไม่มีถูกหรือผิดแต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากเป็นเรื่องของหลักวิชาและความเห็นของผู้ตีความ ซึ่งข้อกฎหมายนั่นเองเป็นเรื่องที่มีพลวัต ดังนั้น การกำหนดให้มีบุคคลที่สามารถแทรกแซงการตีความขององค์คณะผู้พิพากษาซึ่งมีอิสระได้ ก็ไม่น่าจะใช้หลักที่ถูกต้อง

นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

๑) ควรให้ความเชื่อมั่นกับการทำหน้าที่ของประธานแผนก ในฐานะที่เป็นผู้ซึ่งต้องกำกับดูแลงานของแผนกให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เนื่องจากหากไม่เปิดช่องทางในส่วน of ประธานแผนกไว้เลย หากเกิดปัญหาขึ้นและองค์คณะผู้พิจารณาอุทธรณ์ไม่เห็นด้วย ปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวจะไม่มีทางถูกนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้เลย

๒) ประธานแผนกคงต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบไม่เสนอเรื่องหรือปัญหาที่ไม่ใช่ข้อกฎหมายที่สำคัญ

นางชีนสุมน นิเวทวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ไม่ขัดข้องหากจะกำหนดให้ประธานแผนกสามารถเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาได้ แต่เหตุผลที่มีน้ำหนักคงเป็นเรื่องที่ว่าประธานแผนกได้ทราบข้อมูลในสำนวนบางส่วนที่ปรากฏในคำพิพากษาขององค์คณะในชั้นต้น และเห็นแนวโน้มได้ว่ามีปัญหากฎหมายที่สำคัญเรื่องหนึ่งเรื่องใดอยู่และมีเหตุผลเพียงพอที่จะให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัย

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

๑) ประธานแผนกจะรู้ว่าคดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญได้ก็ต่อเมื่อองค์คณะในชั้นต้นได้ตัดสินคดีมาแล้ว และด้วยข้อเท็จจริงนี้เองที่บทบัญญัติมาตรา ๖๓ ควรอยู่ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์เท่านั้น และ

อติคม

๒) ประธานแผนกมีแนวโน้มจะรู้ได้ว่าคดีมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ก็ต่อเมื่อองค์คณะในชั้นต้นได้ตัดสินคดีโดยวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายแตกต่างไปจากแนวที่ศาลฎีกา ได้เคยมีคำวินิจฉัยไว้แล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้คง “ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ให้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาไว้ตามร่างเดิม

(๖) หากจำเป็นต้องมีบทบัญญัติทำนองเดียวกับมาตรา ๖๓ เช่นนี้ควร กำหนดให้บทบัญญัติดังกล่าวอยู่ในหมวดใดระหว่างหมวด ๑ บททั่วไป หรือหมวด ๒ อุทธรณ์

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการ วิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามร่างเดิมนั้นมาตรา ๖๓ อยู่ในหมวด ๒ ว่าด้วยอุทธรณ์ แต่เมื่อผู้แทน ศาลยุติธรรมเสนอให้ไปกำหนดไว้ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป โดยประสงค์จะให้ เป็นกระบวนการที่ใช้ ตั้งแต่องค์คณะในชั้นต้น อย่างไรก็ตาม การย้ายมาตรา ๖๓ ไปไว้ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไปเช่นนี้จะมี ปัญหาประการใดหรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ และวรรคห้าของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดว่าคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และการวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ดำเนินการโดยองค์คณะของ ศาลฎีกา ดังนั้น การดำเนินงานขององค์คณะผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์ก็เสมือนได้รับมอบหมายจากที่ ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่ในขณะที่องค์คณะผู้พิพากษาชั้นต้น มาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยไม่ได้กล่าวมาให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่ให้กระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษา อันประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาจำนวน ๙ คน ดังนั้น การกำหนดกระบวนการเสนอปัญหาข้อกฎหมาย ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไว้ตั้งแต่องค์คณะผู้พิพากษาชั้นต้นอาจขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากคงมาตรา ๖๓ ให้อยู่ในหมวด ๒ อุทธรณ์ ซึ่งเป็นการใช้บังคับในองค์คณะชั้น อุทธรณ์ก็ไม่ขัดข้องเพราะองค์คณะชั้นอุทธรณ์เสมือนเป็นตัวแทนของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่หากนำ กระบวนการนี้ไปกำหนดไว้ในการพิจารณาขององค์คณะชั้นต้นอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ด้วย ผลทางกฎหมายที่คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีผลผูกมัดต่อองค์คณะผู้พิพากษาในชั้นต้นต้องถือตาม ดังนั้น เมื่อองค์คณะชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว (โดยปัญหาข้อกฎหมายข้อหนึ่งถูกวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกา) และต่อมาหากมีการอุทธรณ์จะทำให้เกิดกรณีการวินิจฉัยคดีโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ๒ ที่ ประชุมใหญ่ซ้อนกัน นอกจากนี้ ตามที่คณะกรรมการวิสามัญได้มีหนังสือสอบถามความเห็นไปยังศาล ยุติธรรม ซึ่งประธานศาลฎีกาก็ได้มีหนังสือตอบกลับมายังคณะกรรมการวิสามัญแล้วว่า ควรคงมาตรา ๖๓ ไว้ตามร่างเดิมโดยควรกำหนดให้อยู่ในชั้นอุทธรณ์ เช่นนี้แล้วก็ควรนำข้อคิดเห็นของศาลยุติธรรมดังกล่าว มาประกอบการพิจารณาด้วย

หรือไป

จะให้โอนสำนวนก็ไม้อาจกระทำได้เพราะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งองค์คณะผู้พิพากษาทำได้เพียงประการเดียว คือ พิจารณาในปัญหาข้อกฎหมายนั้นตามความเห็นของที่ประชุมใหญ่

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยความเห็นส่วนตัวแล้วยังมีความกังวลหากนำเนื้อหาของมาตรา ๖๓ ไปบัญญัติไว้ในการพิจารณาขององค์คณะในชั้นต้นในหมวด ๑ บททั่วไป จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญตามที่ที่ประชุมได้มีการอภิปราย แต่เนื่องจากเป็นความประสงค์ของผู้พิพากษาในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น หากที่ประชุมโดยเสียงส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรา ๖๓ ควรคงไว้ในหมวดอุทธรณ์ตามร่างเดิมก็ไม่ขัดข้อง

นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า ระบบที่ออกแบบไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มีการอุทธรณ์คำพิพากษาขององค์คณะในชั้นต้นได้ ซึ่งต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยออกแบบให้องค์คณะชั้นอุทธรณ์เสมือนกระทำในนามของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา (การทบทวนคำวินิจฉัยให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา) ดังนั้น หากให้นำเรื่องที่เป็นปัญหาข้อกฎหมายเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งแต่องค์คณะในชั้นต้นย่อมจะทำให้เกิดสภาวะที่ประชุมใหญ่เคยวินิจฉัยไว้แล้วครั้งหนึ่ง ต่อมากลับกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง (ที่ประชุมใหญ่ซ้อนที่ประชุมใหญ่) เนื่องจาก แม้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะมีอำนาจวินิจฉัยเฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย แต่ข้อกฎหมายบางข้อหากที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยไปในแนวทางใดแล้วย่อมจะคาดการณ์ถึงผลของคดีได้แล้ว

พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง ได้แสดงความเห็นว่า หากไม่ประสงค์จะให้มีการแก้ปัญหาข้อกฎหมายถูกวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือองค์กรที่ถือว่าทำหน้าที่แทนที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาซ้อนกัน เหตุใดจึงไม่เขียนหลักการทำนองเดียวกับมาตรา ๖๓ ในหมวดอุทธรณ์ไว้อีกแห่งหนึ่งในหมวด ๑ ซึ่งเป็นการพิจารณาขององค์คณะในชั้นต้น แต่กำหนดเพิ่มเติมไปว่าหากนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งแต่ชั้นต้นแล้ว ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในชั้นอุทธรณ์หรือประธานแผนกจะไม่สามารถนำเสนอปัญหาข้อกฎหมายเดียวกันนั้นอีก

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ และนางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า หากกำหนดขั้นตอนการส่งเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไว้ตั้งแต่การพิจารณาในชั้นต้นแล้วอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ เนื่องจากในชั้นอุทธรณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มืองค์คณะผู้พิพากษาทั้ง ๙ คน ทำหน้าที่แทนที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เมื่อองค์คณะผู้พิพากษาศุดนี้พบปัญหาข้อกฎหมายก็ย่อมมีสิทธิเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัยตามช่องทางที่กำหนด แต่สำหรับการเสนอเรื่องตั้งแต่ในชั้นต้นนั้น โดยหลักแล้วคณะกรรมการการคงไม่มีผู้ใดขัดข้องเนื่องจากเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันคำวินิจฉัยขัดหรือแย้งกันในข้อกฎหมายตั้งแต่องค์คณะชั้นต้นเพียงแต่หากกำหนดไว้เช่นนั้นก็จะขัดต่อรัฐธรรมนูญได้

๓๘/๕

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการ
วิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนอีกครั้งหนึ่งว่า หากไม่มีมาตรา ๖๓ มีช่องทางใดหรือไม่ที่จะนำ
เรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ

นายอเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า
เชื่อว่าหากเกิดกรณีที่มีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญและประธานศาลฎีกาเห็นว่าควรนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุม
ใหญ่ศาลฎีกา ประธานศาลฎีกาคงใช้วิธีการขอหารือและขอให้องค์คณะผู้พิพากษาชะลอการตัดสินคดี
ออกไปก่อนระยะหนึ่งเพื่อนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความประเด็นที่ว่าผู้พิพากษาที่
เป็นองค์คณะทั้ง ๙ คน จะยินยอมหรือไม่ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อการนำกระบวนการเสนอปัญหาข้อกฎหมาย
ไปกำหนดไว้ในขั้นตอนการพิจารณาขององค์คณะชั้นต้นอาจเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงเห็น
ควรให้คงกระบวนการเสนอปัญหาข้อกฎหมายต่อที่ประชุมใหญ่ไว้ในขั้นตอนการพิจารณาขององค์คณะ
ชั้นอุทธรณ์ตามร่างมาตรา ๖๓ เช่นเดิม

(๗) เมื่อที่ประชุมมีมติให้คงมาตรา ๖๓ ไว้ในหมวดอุทธรณ์ตามร่างเดิมแล้ว
ลำดับต่อมาจึงได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นว่า กระบวนการเสนอ
ปัญหาข้อกฎหมายให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัยนั้นเป็นเรื่องที่ใช้เฉพาะในชั้นอุทธรณ์เท่านั้น

นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
ได้เสนอขอให้แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในมาตรา ๖๓ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการเสนอปัญหาข้อกฎหมาย
ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัยในกรณีนี้เป็นการดำเนินการในชั้นตอนองค์คณะชั้นอุทธรณ์ ซึ่งตามร่าง
เดิมใช้คำว่า “ในคดีเรื่องใด” แม้ว่ามาตรา ๖๓ จะอยู่ในหมวดอุทธรณ์ แต่ก็อาจมีผู้หนึ่งผู้ใดแปลความได้
อีกว่าสามารถนำไปใช้ในองค์คณะชั้นต้นได้ ดังนั้น จะเหมาะสมกว่าหรือไม่ หากใช้ถ้อยคำที่ว่า “ในการ
พิจารณาอุทธรณ์”

(๘) ความเห็นของที่ประชุมต่อการแก้ไขถ้อยคำ จากคำว่า “หากมีปัญหาข้อ
กฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน” แก้ไขเป็นคำว่า “ปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ” ตาม
มติที่ประชุมในครั้งที่ผ่านมา

นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนว่า ตามร่างมาตรา ๖๓ เดิม ได้กำหนดว่าปัญหาข้อกฎหมายที่จะเสนอ
ต่อที่ประชุมใหญ่ได้นั้นต้องเป็น “ปัญหากฎหมายที่ศาลฎีกาเคยมีคำวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน” กล่าวคือ
ต้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยมีคำวินิจฉัยไว้แล้วแตกต่างกัน ๒ แนวทาง ดังนั้น หากเป็น
ปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญแต่เพิ่งพบใหม่ในคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา หรือเป็นปัญหาที่ศาลฎีกาเคย
มีคำวินิจฉัยไว้แล้วเพียงแนวทางเดียว แต่องค์คณะที่คดีอยู่ระหว่างพิจารณากำลังจะตัดสินปัญหาข้อ
กฎหมายเดียวกันนี้ต่างออกไปเป็นอีกแนวทางหนึ่ง เช่นนี้ก็จะไม่สามารถนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่

น.ส.ช.

เพื่อให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายข้อนั้นได้ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมจากถ้อยคำว่า “ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน...” แก้ไขเป็น “ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ...” เพื่อให้การนำปัญหาข้อกฎหมายเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีความหมายที่ครอบคลุมปัญหาข้อกฎหมายที่กว้างขึ้น เช่นนี้ผู้แทนศาลยุติธรรมมีความเห็นเป็นเช่นใด

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า ตามร่างที่คณะกรรมาธิการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ได้แก้ไขจากถ้อยคำว่า “ปัญหาข้อกฎหมาย...” เป็นคำว่า “ปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ” แล้ว ซึ่งจะทำให้มีความหมายที่กว้างขึ้นไม่จำกัดแต่เฉพาะกรณีมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาเป็น ๒ แนวทางเท่านั้น เช่นนี้ก็เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้แล้ว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า แท้จริงแล้วคำว่า “ปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ” ก็ยังคงมีประเด็นต้องพิจารณาอีกว่าอย่างไรที่เรียกว่าปัญหาสำคัญ ดังนั้น ตนจึงได้เคยนำเสนอไว้แล้วว่าอาจกำหนดให้กรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะมีความเห็นแตกต่างกันในปัญหาข้อกฎหมายนั้นเป็นหลายแนวทาง โดยแต่ละแนวทางมีผู้พิพากษาที่เห็นด้วยกับแนวทางต่าง ๆ ด้วยคะแนนเสียงที่ใกล้เคียงกัน เช่น ๕ ต่อ ๔ เป็นต้น แต่หากปัญหาข้อกฎหมายนั้นผู้พิพากษาในองค์คณะมีความเห็นต่างในสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมาก เช่น ๘ ต่อ ๑ เสียง หรือ ๗ ต่อ ๒ เสียง เช่นนี้ก็ไม่น่าจะถือว่าเป็นข้อกฎหมายสำคัญ เป็นต้น การกำหนดให้ผู้พิพากษาคณหนึ่งคนใดในองค์คณะก็มีสิทธิเสนอต่อประธานศาลฎีกาได้ ย่อมจะเป็นการกำหนดให้เสียงข้างน้อยหรือในบางกรณีมีเพียง ๑ เสียง มีโอกาสชนะความเห็นของผู้พิพากษาเสียงข้างมาก โดยอาศัยมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้แก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๖๓ จากคำว่า “ปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน” เป็นคำว่า “ปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ”

(๙) พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน

(๙.๑) การใช้คำว่า “ที่ประชุมใหญ่”

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ควรเพิ่มคำว่า “ศาลฎีกา” ต่อท้ายคำว่า “ที่ประชุมใหญ่” ในทุกแห่งที่ปรากฏในมาตรา ๖๓ รวมถึงในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

(๙.๒) การใช้คำว่า “องค์คณะพิจารณาคดี”

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า เนื่องจากมาตรา ๑๙๕ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๖๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ

พร.๖๔

รัฐธรรมนูญนี้ เมื่อกล่าวถึงองค์คณะผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์จะใช้คำว่า “องค์คณะของศาลฎีกา” แต่ มาตรา ๖๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กลับใช้คำว่า “องค์คณะพิจารณาคดี” จึงอาจ ทำให้มีผู้ตีความได้ว่า “องค์คณะพิจารณาคดี” ตามมาตรา ๖๓ นี้ หมายถึง องค์คณะในชั้นต้น จึงควร แก้ไขจากคำว่า “องค์คณะพิจารณาคดี” เป็นคำว่า “องค์คณะของศาลฎีกา” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า องค์คณะผู้พิพากษามาตรา ๖๓ นี้ หมายถึงองค์คณะในชั้นอุทธรณ์

นางชิ้นสมน นิวาทพงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ถ้อยคำ ว่า “องค์คณะพิจารณาคดี” เป็นถ้อยคำตามร่างเดิมที่สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอมานี้ แต่โดย ความหมายแล้วหมายถึง องค์คณะในชั้นอุทธรณ์ ซึ่งก็ไม่ขัดข้องหากจะมีการแก้ไขให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและยัง เป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใดการพิจารณาอุทธรณ์ หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกา หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อ พิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ องค์คณะพิจารณาคดีของศาลฎีกาวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัย ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา”

๓.๑.๔ พิจารณาคำปรารภ

นางชิ้นสมน นิวาทพงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้เสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ ตามที่ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ตรวจสอบรูปแบบการเขียนคำปรารภให้สอดคล้องกับหลักการเขียน คำปรารภของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอื่นที่ผ่าน ความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปแล้ว โดยความในวรรคหนึ่งของคำปรารภเห็นควรให้คงไว้ ตามร่างเดิม ส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้เป็นความในวรรคสองของคำปรารภ ดังนี้

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา

๑๓๑ (๙) และมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยกำหนดให้มี แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัด สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อกำหนดวิธีพิจารณาพิพากษา และการอุทธรณ์คำพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการบังคับให้เป็นไปตาม

คงไป

คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และรวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งมีควมจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทรัพย์สิน ทั้งนี้ ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปโดยสอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว”

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า รูปแบบการเขียนคำปรารภใหม่ที่เสนอมานี้ความในวรรคหนึ่งของคำปรารภไม่จำเป็นต้องระบุเลขมาตราที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใช่หรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยหลักแล้วต้องระบุให้ครบถ้วนทุกมาตรา แต่มาตราที่ระบุนั้นให้ระบุแต่เฉพาะมาตราที่เป็นบทสิทธิเสรีภาพเท่านั้น และเป็นมาตราที่อยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพและได้ตรวจสอบมาครบถ้วนแล้ว

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภตามที่นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้นำเสนอ

๓.๑.๕ พิจารณามาตรา ๖๑

ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ ดังนี้

“มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ในคดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ส่งสำนวนคดีดังกล่าวต่อไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย”

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๖๑ กรณีที่กำหนดให้คดีที่ศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ศาลมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยอุทธรณ์ จะมีผู้ตีความว่าหมายถึงให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาคดีอุทธรณ์ประเภทนี้เอง เพราะไม่มีถ้อยคำใดที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้รับสำนวนดังกล่าวแล้วจะต้องตั้งองค์คณะของศาลฎีกาตามมาตรา ๖๒

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า อาจไม่ต้องเขียนให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๖๒ ก็ได้ เพราะการพิจารณาอุทธรณ์อย่างไรเสียก็ต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๒ ที่กำหนดให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา โดยผู้ตีความคงต้องพิจารณาไล่เรียงตั้งแต่มาตรา ๖๑ ที่กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ และต่อด้วยมาตรา ๖๒ ที่กำหนดว่าการพิจารณาของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา

คงโดย

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความเห็นว่า หากเขียนให้เกิดความชัดเจนก็น่าจะเหมาะสมกว่า โดยสามารถใช้ถ้อยคำที่เชื่อมโยงว่าภายหลังจากรับสำนวนอุทธรณ์ในกรณีนี้แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๒ หรือถ้อยคำอื่นที่มีความหมายทำนองเดียวกัน

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้ตั้งข้อซักถามว่า นอกเหนือจากประเด็นเรื่องการเขียนเชื่อมโยงกระบวนการตามมาตรา ๖๒ แล้ว ยังมีประเด็นที่ว่า หากศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตแล้ว จำเลยไม่อุทธรณ์ เช่นนี้ถ้อยคำตามร่างเดิมยังไม่ชัดเจนว่าผู้ใดมีหน้าที่ต้องส่งอุทธรณ์ไปยังที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า สามารถใช้ถ้อยคำว่า “ศาล” ตามที่ได้เคยมีมติแก้ไขเพิ่มเติมไว้ น่าจะเหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการใช้ถ้อยคำในลักษณะเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ในคดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ศาลมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีดังกล่าวต่อไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยอุทธรณ์”

๓.๑.๖ พิจารณามาตรา ๖๗

ตามที่ที่ประชุมได้มีมติให้รอการพิจารณามาตรา ๖๗ ว่าด้วยบทเฉพาะกาลที่รองรับการดำเนินการใดในคดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ โดยจะนำข้อเสนอของนายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามัญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๗ มาประกอบการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ในการนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๗ มีถ้อยคำ ดังนี้

“มาตรา ๖๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่กระทบต่อการดำเนินการใดในคดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๖ สำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือเคยยื่นฟ้องต่อศาลไว้แล้วก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลหรืออัยการแล้วแต่กรณีดำเนินการต่อไปได้ ตามหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖”

๖๖/๕๖

ในการนี้ ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ เป็นต้นนี้

“มาตรา ๒๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่กระทบต่อการดำเนินการใด เว้นแต่หมวด ๒ อุทธรณ์ ไม่ใช่นักสืบแห่งบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช่นักสืบอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้น นักสืบแห่งคดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า โดยความเห็นส่วนตัวแล้วมาตรา ๒๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นครอบคลุมทุกกรณีแล้ว ดังนั้น หากมีคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้แล้วต่อศาลแต่ต่อมาศาลต้องจำหน่ายคดีเพราะไม่มีตัวจำเลยมาศาล ศาลก็จะเริ่มกระบวนการใหม่ตั้งแต่มาตรา ๒๖ และหมายเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลย แต่หากคดีนั้นขาดอายุความแล้ว การลงโทษไปแล้ว ศาลจะถือว่าคดีขาดอายุความแล้ว โดยผลทางกฎหมายของมาตรา ๒๗ คือ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่กระทบต่อสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ส่วนการดำเนินการต่อไปก็ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งหมายความว่า บทบัญญัติใดที่บังคับให้ใช้ศาลก็ต้องใช้ แต่บทบัญญัติใดมีเกณฑ์ให้ศาลใช้ดุลพินิจศาลก็สามารถใช้ดุลพินิจได้

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า หากการดำเนินการนั้นพ้นระยะเวลายื่นฟ้องไปแล้ว กระบวนการในขั้นตอนต่อไปคือกระบวนการใด

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ศาลก็จะไม่นำกฎหมายเดิมมาใช้อีกต่อไป หมายความว่า หากศาลได้เคยจำหน่ายคดีไปแล้ว เมื่อกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ ศาลจะรออีก ๓ เดือนนับแต่เริ่มกระบวนการตามมาตรา ๒๖ แล้วจึงออกหมายจับ หลังจากนั้นจะเป็นการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยได้ เพราะถ้อยคำที่เขียนไว้ข้างต้นจะทำให้คดีที่แม้เป็นคดีที่อยู่ระหว่างการไต่สวน (ซึ่งศาลไม่ได้จำหน่ายคดี) ศาลก็ต้องดำเนินการไปตามกฎหมายใหม่ โดยในทางปฏิบัติเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับแล้ว คดีที่ศาลได้เคยจำหน่ายคดีไว้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุดแล้วแต่กรณีต้องยื่นคำร้องขอให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณา เมื่อมีคำร้องดังกล่าวศาลก็จะหมายเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบ หากจำเลยไม่มาศาล ศาลจะออกหมายจับ และพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยต่อไป

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้ยกคดีที่ศาลจำหน่ายคดีขึ้นพิจารณา ขั้นตอนต่อไปก็ต้องมีการเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อเลือกองค์คณะผู้พิพากษาชุดใหม่ (เพราะองค์คณะเดิมพ้นจากหน้าที่ไปแล้ว เช่น อาจย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น หรือเกษียณอายุราชการไปแล้ว)

อินโด

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามมัญ ได้กล่าวสรุปว่า โดยหลักแล้วคดีที่ค้างพิจารณาในศาล แม้ศาลจะจำหน่ายคดีไปหากยังอยู่ในอายุความก็สามารถนำมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับแก่คดีนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการอาจต้องรอความชัดเจนในการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเสียก่อน

๓.๒ พิจารณาข้อสังเกตท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการวิชาการวิสามมัญ

ที่ประชุมได้พิจารณาข้อสังเกตท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตามที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามมัญได้ยกร่างและนำเสนอต่อที่ประชุม ซึ่งมีข้อสังเกตทั้งสิ้น ๑๒ ข้อ โดยปรากฏผลการพิจารณา ดังนี้

(๑) ความเห็นของที่ประชุมในเชิงเนื้อหา

๑) ความเห็นต่อข้อสังเกตข้อ ๒.

ที่ประชุมเห็นพ้องไปในแนวทางเดียวกันตามที่นางชิ้นสุนน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามมัญ ได้แสดงความเห็นว่า ข้อสังเกตข้อ ๒. ซึ่งว่าด้วยการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ ตามวรรคห้าของมาตรา ๑๑ เดิม นั้น เนื่องจากเดิมมาตรา ๑๑ มีถ้อยคำที่ให้อำนาจประธานศาลฎีกาออกข้อกำหนดไว้โดยตรง แต่ภายหลังจากที่ที่ประชุมได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ แล้ว อำนาจในการออกข้อกำหนดในกรณีนี้เป็นการอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ มิใช่การอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ โดยตรง ดังนั้น จึงควรแก้ไขถ้อยคำในข้อสังเกตข้อ ๒. จาก “ดังนั้น ในการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๑๑” แก้ไขเป็น “ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแล้ว ประธานศาลฎีกาควรออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๑๑ โดยในข้อกำหนดดังกล่าว ควรกำหนด” จะเหมาะสมกว่า

๒) ความเห็นต่อข้อสังเกตข้อ ๘.

ข้อสังเกตข้อ ๘. เป็นเรื่องที่ว่าด้วยการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง โดยในการนี้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามมัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากในข้อสังเกตใช้คำว่า “หากศาลสั่งให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ การพิจารณาใหม่นั้นจะไม่มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนการไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งหลายที่ได้กระทำไปแล้ว” เช่นนี้ จะมีประโยชน์อย่างใดต่อการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามมัญ ได้แสดงความเห็นว่า ข้อสังเกตข้อ ๘. เป็นไปตามข้อเสนอของนายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามมัญ ซึ่งโดยหลักการตามที่ที่ประชุมได้เคยอภิปรายไว้ควรกำหนดให้ศาลมีดุลพินิจว่าการพิจารณาคดีที่ได้กระทำไปแล้วส่วนใดควรพิจารณาใหม่ และส่วนใดไม่ควรถูกพิจารณาใหม่ เพียงแต่ข้อสังเกตในข้อนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้คดีเกิดความล่าช้า

ศรีใจ

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต โกรรมาธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นสำหรับประเด็นที่ว่า “จะไม่มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนการไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งหลายที่ได้กระทำล้นหลังจำเลยไปแล้ว” คงไม่เป็นปัญหา เพราะข้อสังเกตข้อนี้หมายความว่ากระบวนการพิจารณาทั้งหลายที่ได้ทำไปแล้วไม่เสียไป (เป็นพยานหลักฐานที่เข้ามาในสำนวนแล้ว) เฉพาะประเด็นที่ว่าพยานหลักฐานที่ได้ไต่สวนไปแล้วขึ้นใจจะรับฟังหรือไม่ และศาลจะเชื่อพยานหลักฐานเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็น ว่า หากเปรียบเทียบกับคดีอาญาทั่วไปแล้ว เมื่อมีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ต้องมีการรับฟังพยานหลักฐานกันใหม่ เพราะการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ คือ การพิจารณาและรับฟังพยานหลักฐานใหม่ที่ได้มาจากชั้นการรื้อฟื้น

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็น ว่า จากการที่ที่ประชุมได้เคยมีการอภิปรายไว้ พื้นฐานความคิดของมาตรา ๒๘ ได้นำมาจากพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ที่ประชุมก็ได้อภิปรายกันโดยข้อห่วงกังวลที่เกรงว่าจำเลยจะตีความว่า การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ หมายถึง ศาลต้องรับฟังพยานหลักฐานใหม่ทั้งหมด ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมว่า ในชั้นพิจารณากรณีพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย โดยโจทก์ได้นำนาย ก. และนาย ข. มาไต่สวนเป็นพยานไว้ ต่อมาจำเลยมาขอต่อสู้คดีและขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ เช่นนี้ศาลต้องนำนาย ก. และนาย ข. มาสืบพยานหรือไต่สวนใหม่หรือไม่ (รวมถึงให้คู่ความอีกฝ่ายถามค้านนาย ก. และนาย ข. ใหม่หรือไม่)

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็น ว่า ข้อซักถามของนายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ เป็นข้อซักถามในประเด็นที่ว่า ในขณะที่พิจารณาไต่สวนนั้นพยานบุคคล คือ นาย ก. และนาย ข. ต้องถือว่าเป็นพยานโจทก์ที่จำเลยไม่ได้มีโอกาสถามค้าน เช่นนี้แล้วเมื่อมีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่จะต้องให้ศาลนำนาย ก. และนาย ข. มาให้จำเลยถามค้านอีกครั้งหรือไม่

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต โกรรมาธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็น ว่า ระบบการพิจารณาคดีแบบไต่สวนกับระบบกล่าวหา นั้นมีความแตกต่างกัน ระบบไต่สวนไม่ได้มุ่งเน้นการนำพยานมาซักถามกันแบบระบบกล่าวหา แต่เป็นระบบที่ให้ศาลมุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นหลัก ดังนั้นตามปัญหาที่นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ยกตัวอย่างข้างต้น ย่อมเป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาว่าภายหลังจากที่นาย ก. และนาย ข. ได้เบิกความหรือตอบคำถามไปแล้ว มีประเด็นหรือเรื่องใดที่ศาลยังคงสงสัย หรือควรที่จะให้นาย ก. และนาย ข. ได้ตอบคำถามเพิ่มเติมอีกหรือไม่ มิใช่กรณีที่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่คู่ความร้องขอ หากศาลยังสงสัยในคำตอบคำ

คงใช่

ซักถามของนาย ก. หรือนาย ข. ศาลก็อาจสั่งให้ไต่สวนนาย ก. หรือนาย ข. ใหม่ได้ หากไม่สงสัยศาลก็ไม่
ต้องนำนาย ก. หรือนาย ข. มาไต่สวนอีกครั้งหนึ่ง แต่เจตนารมณ์ของมาตรา ๒๘ คือ คำตอบคำซักถาม
ของนาย ก. และนาย ข. ที่ได้เคยให้ไว้ต่อศาลนั้นไม่เสียไป

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ

ได้แสดงความเห็นว่า นอกเหนือจากเรื่องคำถามค้านแล้ว ยังมีประเด็นในเรื่องคำถามที่ศาลควรถามไว้แต่
ไม่ได้เคยมีการซักถามมาก่อน หรือเป็นคำพยานที่ไม่มีผู้ใดถามแต่พยานได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงนั้นไว้
เช่นนี้คู่ความที่มาขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่จะขอให้ศาลไต่สวนเฉพาะพยานคนที่กล่าวถึงข้อเท็จจริง
นั้นได้หรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้ประชาชนทั่วไปที่ได้อ่านร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็อาจ
เข้าใจไปได้ว่าการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ หมายถึง ศาลต้องไต่สวนพยานหลักฐานใหม่ทั้งหมดซึ่งไม่
น่าจะถูกต้อง เพราะแท้จริงแล้วการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ในกรณีนี้เป็นการไต่สวนเฉพาะ
พยานหลักฐานที่สำคัญและน่าจะเปลี่ยนแปลงผลของคดีได้ สอดคล้องกับความเห็นของศาสตราจารย์
อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิชาการวิสามัญ ที่ได้แสดงความเห็นไว้ข้างต้นแล้วว่า ระบบไต่สวนไม่ใช่ระบบที่
คู่ความขอต่อศาลในเรื่องใดแล้วศาลจะต้องมีคำสั่งตามที่ขอ (หากเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด) แต่เป็น
ระบบที่ศาลต้องแสวงหาความจริงโดยใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าสงสัยในพยานหลักฐานชั้นใดที่ได้ไต่สวนไป
แล้วหรือไม่ หากสงสัยศาลก็สามารถเรียกพยานหลักฐานนั้นมาไต่สวนใหม่อีกได้

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

(๑) เหตุที่เสนอให้ตั้งข้อสังเกตข้อนี้เนื่องจากมาตรา ๒๘ แห่งร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการรื้อฟื้นคดีไว้อย่างชัดเจน
และยังได้ความจากการพิจารณาของที่ประชุมแห่งนี้ว่าไม่สามารถนำพระราชบัญญัติรื้อฟื้นคดีอาญาชั้น
พิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาใช้ได้ จึงได้เสนอให้ตั้งเป็นข้อสังเกตท้ายรายงานการพิจารณาของ
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญว่าต้องไปออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาให้ชัดเจน

(๒) คำกล่าวที่ว่า การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ต้องไต่สวนพยานหลักฐานใหม่
ทั้งหมดนั้นอาจไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากการสืบค้นข้อมูลพบว่ามีกฎหมายบางฉบับ รวมถึงพระราชบัญญัติ
การรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้กำหนดให้ข้อเท็จจริงบางเรื่องหรือบางอย่างที่ได้
สืบพยานไปแล้วหรือได้กระทำไปแล้วนั้นไม่เสียไป เช่น การชั้นสูตรพลิกศพ เป็นต้น

ภายหลังจากที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว ได้มีมติมอบหมายให้ผู้แทนสำนักงาน
ศาลยุติธรรมและผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรับแก้ถ้อยคำในข้อสังเกตข้อ ๘. ให้เหมาะสม
และนำมารายงานต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

ลำดับต่อมา นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถาม
เพื่อความชัดเจนเกี่ยวเนื่องกับการพิจารณามาตรา ๒๘ ซึ่งว่าด้วยการขอหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาคดีใหม่
ว่า กลไกการรื้อฟื้นคดีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกร่างไว้มีความมุ่งประสงค์ให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือ
จำเลยได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุด จึงได้กำหนดให้จำเลยมาแสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องเพื่อ

พิชัย

ขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ด้วยตนเองภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา แต่หลักการนี้มีความแตกต่างจากพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๖ ที่กำหนดตัวผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ไว้มิใช่เฉพาะแต่ตัวจำเลยเท่านั้น เช่น บุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั่นเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานสามีหรือภริยาของบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญา หรือพนักงานอัยการ ในกรณีนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรา ๒๘ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พบว่า มีช่องว่างประการหนึ่ง คือ หากจำเลยถึงแก่ความตายไปก่อนจะครบระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา จะไม่มีผู้ใดเลยที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้เลย เพราะมาตรา ๒๘ ให้สิทธิแต่เฉพาะตัวจำเลยในคดีเท่านั้น

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยผลของกฎหมายหากไม่เพิ่มบุคคลที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่คงมีแต่เพียงจำเลยตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้นที่สามารถยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่หากจะเพิ่มบุคคลที่อาจยื่นคำร้องในกรณีนี้ก็คงต้องเพิ่มให้ครบถ้วนไม่ว่าจะเป็น ทายาท ผู้อนุบาล ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดาน

นายอาเล็ก จรรยาทรัพย์กิจ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ในคดีอาญาทั่วไปมีความแตกต่างจากคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเฉพาะในเรื่องสถานะของผู้กระทำความผิด กฎหมายจึงให้สิทธิแก่บุคคลหลายคนขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ในกรณีคดีอาญาทั่วไปได้ แต่คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น แท้จริงแล้วบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความรู้และมีอำนาจในทางการเมือง ซึ่งหากจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่โดยเร็วภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาก็ย่อมกระทำได้อยู่แล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วส่วนใหญ่มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า เห็นควรให้คงมาตรา ๒๘ ไว้ตามร่างเดิมโดยไม่มีการแก้ไข

๓) ลำดับต่อมา **นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ** ได้ขอให้บันทึกข้อสังเกตเพิ่มเติมไว้ท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ เกี่ยวกับการใช้สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาประกอบการพิจารณาของศาลและของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการวินิจฉัยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ ซึ่งในชั้นนี้ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญยังไม่ได้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ เสนอ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญร่างข้อสังเกตดังกล่าวมาเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

สจ.ใจ

(๒) ความเห็นของที่ประชุมต่อการจัดกลุ่มและเรียบเรียงเนื้อหาของข้อสังเกต

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ข้อสังเกตทั้ง ๑๒ ข้อ ตามที่ฝ่ายเลขานุการได้ยกร่างเสนอมานั้น โดยหลักแล้วแยกพิจารณาได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ข้อสังเกตต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ข้อสังเกตต่อการพิจารณาออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และข้อสังเกตที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโดยทั่วไป จึงขอให้ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญเรียบเรียงข้อสังเกตที่เสนอมายังไม่ได้จัดกลุ่มเป็น ๓ กลุ่มดังกล่าว ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่เสนอ

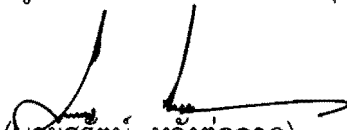
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

เมื่อได้เวลาพอสมควรแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและกล่าวปิดประชุม โดยนัดประชุมครั้งถัดไปในวันจันทร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการฯ ผู้จัดทำบันทึก
นายธนรัฐ แสนแก้ว ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ๖ ตรวจ/ทาน
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ

คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการประชุมเมื่อวันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งยังมีได้มีการรับรองบันทึกการประชุม เนื่องจากอายุของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญสิ้นสุดลง ดังนั้น ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากเลขาธิการวุฒิสภา ขอนำข้อบังคับ ข้อ ๓๒ ประกอบกับข้อ ๘๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม จึงขอรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมครั้งนี้

(นายสุรตน์ หวังต่อลาภ)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

